1 ARALIK 1945 Cumartesi - No. 1

ADRES:
129 Kumbaracı Yokuşu
Beyoğlu - İstanbul
Telefon : 40758
P. K. : 2068

ABONE:
1 Sene : 28 T. L.
6 Ay : 15 T. L.
3 Ay : 8 T. L.
Adres değiştirmek 25K.

FİATI 10 KURUŞTUR

Neşriyat Müdürü: CAMİ BAYKURT

YENİ DÜNYA

☆☆☆☆☆☆ SIYASI SABAH GAZETESİ ☆☆☆☆☆☆☆

Sahibi: VEDAD BAYKURT

SOVYET-BULGAR FUTBOL MAÇI

Sofia, 30 (4)

«Sta'in» lokomatif fabrikası amelelerinin TORPEDO futbol takımı yarın ilk maçını Sofyada yaöacaktır.

Bütün biletler şimdiden satılmıştır.

Yeni Dünya ve Biz

CAMİ BAYKURT

Büyük, küçük bir millet yok ki şu daralmış yeni dünyamızda müstakil bir politikaya sahip olduğunu artık iddia edebilsin. Mâruf tâbiriyle "Biz bize benzeriz,, diyebilecek hiçbir millet kalmadı. Kültür, istihsal kudreti, maddî refah ve daha diğer bakımdan herkesten üstün olanlar bile, gülünç olmadan bu davâyı güdemezler. Yeni dünyamızda mesafeler o derece kısaldı ki milletler birbiri içine girmekte ve kaynaşmaktalar. Böyle bir dünyada hangi meseleyi, Türkiyeye mahsustur, diye ayırabiliriz? Bu bakımdan son zamanlarda memleketimiz basınını meşgul etmeğe başlayan iç meselemizi, değişme ve yenilenme dâvâmızı asıl dünya çerçevesindeki mevkiine koyarak gözden geçirmek daha doğru olacak. Harp sonu dünyasındcki mevkiimizi tâyin etmek de bu suretle kolaylaşmış olur.

Biz öyle sanıyoruz ki dünyayı ve onun içinde kendi mevkiimizi anlayabilmek için herşeyden evvel zorla kafalarımıza tıkılmış binbir çeşit masalları, hikâyeleri, düzme haberleri bir ân için unutmağa çalışmalıyız. Bu ameliye, şimdi her zamandan ziyade kendini hissettirmektedir. Gerçek, dünyayı kendi şeniyeti içinde görmek için kendimizi zorlamak zamanıdır — Eğer tehlikeli bir zemin üzerinde kaymak istemiyorsak.

Ferdî hayatımızda bazan büyük sarsıntılar olur ki o zaman kuruntularımızdan, hülyalarımızdan ayırılırız, gözlerimizi oğuşturur, iptidaî insanın selim aklı ve duygusuyle yaşadığımız ânın şeniyetini kavramağa çalışırız. Milletler içinde böyle ânlar vardır; ve biz bütün dünya ile beraber böyle bir an yaşıyoruz.

Resmen harp bitti, silâhlar sustular; zafer bayramı yaptık; şenlik fişekleri ve toplar attık, nutuklar söyledik. Gerçi uzaklarden top sesleri gelmekte. İngiliz Hind ordusu 60 milyon Asyalı'yı bir avuç Felemenklinin kasası önünde yeniden secde ettirmek için onların başına ateş yağdırıyor. Fakat onlar müstemleke halkı, kanları muban insanlar...

Garbî Avrupanın erendi milletleri (Nazi diliyle konuşuyorum), onlar da gerçekten sulna kavuşmuş degiller, korku ve itimaosızlık içinde yaşıyorlar. Hertarafta yeni kuvvet tecrubeleri ve müdaraa tertipleri var. Denilebilir ki ikinci dünya harbini hazırlayanlar, şimdi sulntan korkuyorlar. Onlar ki sınır ve zümre mentaatlerini korumak uğrunda milletlerin kanını dokturmekten, geçmiş nesillerin biriktirmiş olduğu medeniyet sermayesini yakmaktan çekinmediler. Daha acıklısı şu ki altı yıldır milyonlarca insanın takatını yıkıcılıkta kullandılar. Va-

Iranda harekât

Hükûmet Tahrana kuvvet yığıyor

Moskova ile temaslara devam ediliyor

Tahran, 30 (A. A.) -- Şahsavend kabilesinin, şimdi demokratların elinde bulunan ve Tebrizi'in doğusunda Sarab şehri üzerine yürümekte olduğu haber verilmektedir.

Vashington, 30 (A. A.) — Aerbaycan'a kuvvet gönderme müsaadesini reddeden Sus notasından sonra İran hükûmeti müşkül bir durumda bulunmakta, meselenin parlamontoda bugün tetkik edileceği tahmin olunmaktadır.

İran elçisi başkan Truman ile vaziyet hakkında görüşmüş ve İran'da başka memleketlere mensup kuvvetlerin bulunmasının hiç bir suretle mâzur görülemiyeceği hususundaki kanaati belirtmiştir. Elçi, geçen hafta Amerika tarafından Moskova'ya verilmiş olan notadan bir netice çıkacağı ümidini izhar etmiştir.

Tahran takviye ediliyor

Tahran, 30 (A.A.) — Dün akşam başkente yeni İran kuvvetlerinin gelmiş olduğu haber verilmektedir. Bu kuvvetler şimdiki halde, iki piyade ve bir suvari tümeniyle bir motörlü tugay, tank ve zırhlı otomobillerle teçhiz edilmiş münferid teşkiller ve topçu ve jandarma takviyelerinden mürekkep bulunmaktadır. Tahran'a gelen bütün yollar bu kıtaların nezareti altındadır. İstasyon muhafız kıtaları takviye edilmiştir.

İran Kraliyet Ailesi

Sovyet-Yunan münasebetleri

Uzun süren bir ayrılıktan sonra düzelmiye yüztuttu

Atina 30, (AA) — Anadolu ajansının özel muhabiri bildiriyor:

Hükûmet afkârını eksettiren mahfillerde, Sovyet Rusya ile Yunanistan arasında diplomatik münasebetlerin yeniden kurulması Molotof'un teşebbüsüne atfedilmekte ve bu başarı Yunanistanda demokrat bir hükûmet kurulması ve bilhassa Sofianopulos'un dışişleri bakanlığına getirilmesinin bir neticesi olarak görülmektedir.

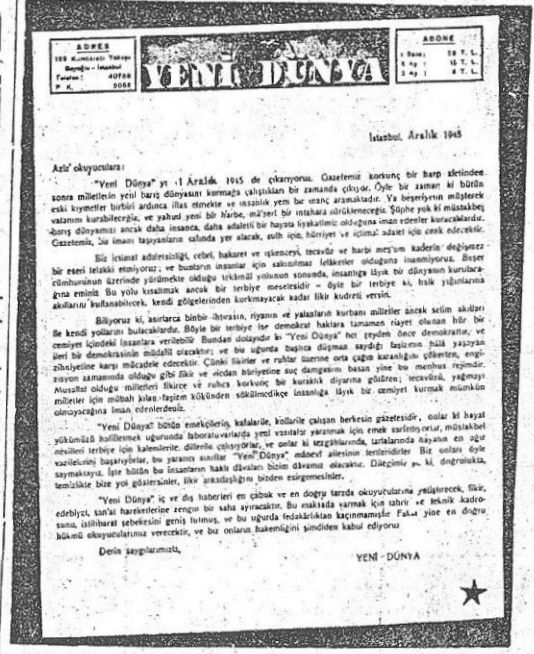

ADRES
129 Kumbaracı Yokuşu
Beyoğlu - İstanbul
Telefon : 40758
P. K. 2068

YENİ DÜNYA

ABONE
1 Sene : 28 T. L.
6 Ay : 15 T. L.
3 Ay : 8 T. L.

İstanbul, Aralık 1945

Azîz okuyucularım:

"Yeni Dünya" yı 1 Aralık 1945 de çıkarıyoruz. Gazetemiz korkunç bir harp sâfetinden sonra milletlerin yeni barış dünyasını kurmağa çalıştıkları bir zamanda çıkıyor. Öyle bir zaman ki bütün eski kıymetler birbiri ardınca iflas etmekte ve insanlık yem bir emniyet aramaktadır. Ya beşeriyetin müşterek vatanını kurabileceğiz, ve yahud yeni bir Harbe, mâ'yeri bir insanlık sürükleneceğiz. Şüphe yok ki müstakbeq barış dünyasını ancak daha insanca, daha adâletli bir hayata kıyaklaşmış olduğuna inan edenler kuracaklardır. Gazetemiz, bu inanın taşıyanlarına salında yer alacak, sulh için, hürriyet ve içtimaî adâlet için emek edecektir.

Biz içtimaî adâletsizliği, cebri, hakaret ve ıçkenceyi, tecavüz ve harbi meşum kaderin değişmez bir eseri telâkki etmiyoruz; ve bunların insanlar için sakınılmaz felâketler olduğuna inanmıyoruz. Beşer cumhuriyetinin üzerinde yürümekte olduğu tekâmül yolunun sonunda, insanlığa layık bir dünyanın kurulacağına eminiz. Bu yolu kısaltmak ancak bir terbiye meselesidir — öyle bir terbiye ki, halk yığınlarına akıllarını kullanabilecek, kendi gölgelerinden korkmayacak kadar fikir kudretli versin.

Biliyoruz ki, asırlarca binbir ihtirasın, riyanın ve yalanların kurbanı milletler ancak selim akılları ile kendi yollarını bulacaklardır. Böyle bir terbiye ile demokrat haklara tamamen riayet olunan bir bir cemiyet içindeki insanlara verilecektir. Bundan dolayıdır ki "Yeni Dünya" her zeyden önce demokratlar, ve şeri bir demokrasinin müdâfii olacaktır; ve bu uğurda başkıca düşman saydığı faşizmin hâlâ yaşayan şıhsiyetine karşı mücadele edecektir. Çünki fikirler ve ruhlar üzerine orta çağın karanlığını çökerten, engizisyon zamanında olduğu gibi fikir ve vicdan hürriyetine suç damgasını basan yine bu menhus rejimdir. Muzaffer olduğu milletleri fikirce ve ruhca korkuç bir karanlık diyarına güdüren; tecavüzü, yağmayı milletler için mübah kılan faşizm kökünden sökülmedikçe insanlığa layık bir cemiyet kurmak mümkün olmayacağına inan edenlerdeniz.

"Yeni Dünya" bütün emekçilerin, kalabalık, kollarile çalışan herkesin gazetesidir, onlar ki hayat yükümüzü hallettirmek uğurunda laboratuvarlarda yeni vasıtalar yaratmak için emek sarfediyorlar, müstakbel nesilleri terbiye için kalemlerile, dillerile çalışıyorlar, ve onlar ki tezgâhlarında, tarlalarında hayatın en uğur vazifelerini başarıyorlar, bu yaranın sınıflar "Yeni Dünya" mânevî ailesinin terkibindeler. Biz onları öyle saymaktayız. İşte bütün bu insanların haklı dâvaları bizim dâvamız olacaktır. Dileğimiz şu ki, doğrulukta, temizlikte bize yol göstersinler, ilkin arkadaşlığımı bizden esirgemesinler.

"Yeni Dünya" iç ve dış haberleri en çabuk ve en doğru tarzda okuyucularına yetiştirecek, fikir, edebiyat, san'at hareketlerine zengin bir saha ayıracaktır. Bu maksada varmak için tahrir ve teknik kadrosuna, istibdâdı sebebesini geniş tutmuş, ve bu uğurda fedakârlıktan kaçınmamıştır. Fakat yine en doğru hükmü okuyucularımız verecektir, ve biz onların hakemliğini şimdiden kabul ediyoruz.

Derin saygılarımızla,

YENİ DÜNYA

★

Yugoslavya'da Cumhuriyet

Röyter muhabiri bir Güney Slavları Birliğinden bahsediyor

Belgradda 120 bin kişilik sevinç tezahûratı yapıldı.

Şehrimizdeki Yugoslav Başkonsolosunun gazetemize beyanatı

Halk partisinden çıkarılan millet vekilleri bir parti kuruyorlar.

da devamlı bir huzursuzluk içinde yaşamıyorlar.

Faşizm tecrubesi umit olunan neticeyi vermedi. Harpten çıkan bütün milletler ve hatta o felaketin içine düşmemiş olanlar şimdi ekonomik kanunların hukmu altına düşmüşlerdir. İngiliyar Avrupanin milletleri bozuk düzenlerini ayakta tutabilmek için sosyalizm tecrubelerine girişdiler. Serbest ekonomi ve rekabet mektepinin son kalesi olan Amerika da dipten gelen dalgalarla çalkanıyor. 19 uncu asrin mustemlekeci ve emperyalist politikasini bütün kuvvetile temsil eden Büyük Britanya İmparatorluğu, İberya yarımadasindaki devletlerde en koyu faşizmi; İtalyada, Yunanistanda neofaşizmi ve hemen her tarafta krallığı ve otoriter hükumetleri mudafaa ediyor. Bu suretle düyanin en hür milleti olarak tanılan İngilizler namina hertarafta irticai arkalıyor. Çünkü İngiliz devlet adamlarına hâkim olan yegâne duygu korkudur. Kendi memleketleri içinde içtimaî yenilikler zaruretini kabul eden işçi parti, dışarıda köhne faşizm silâhını kullanmaktadır. Böylece de demokrat ve ileri İngilterenin yanıbaşında mürteci bir İngilterе, bunun karşısında Sovyetler tarafında da kolay kolay şifa bulmaz bir itimadsızlık var.

Fakat bu itimadsızlık yalnız Sovyetlere mahsus değil. Son nutuklarından birisinde Amerika cümhurreisi "Truman„ zamanımızın en büyük âfeti, halkın kendisini idare edenlere itimadsızlığıdır, diyordu. Nasıl itimad edebilsinler ki dunya sulnunu korumak için buldukları tek çareyi, Sanfransisko misakını, daha başında iken kendi elleriyle torpillemeğe kalkıştılar.

Dünya milletlerini idare edenler bir yandan sulha talip, bir yandan harbi hazırlamakla meşguller. Demokrasiyi kurtarmak için milyonlarca kan dokmeğe sebep olanlar, selâmetlerinin çaresini faşizmde arayorlar. İşte kendi iç meselelerimizi, demokrasi dâvâmızı, faşist kanunlarımızı hep bu zeviyeden görmek dana doğru olur. Nisbetler bakı olmak şartile biz de onlar gibiyiz, değişmekte olan bir âlemi zorla durduracağımıza kanmışız.

SONU GELMEYEN MUCADELE

JOHN STEINBECK

Harp yılları içinde yazılmış bu fevkelâde hareket ve heyecan dolu esere

PAZARTESİ

başlıyoruz.

★

Pek Yakında

BÜYÜK MUHARRİR

ŞOLOHOF'UN

Onlar Yurd için döğüştüler!

dolaşan şayialar ciddî bir mahiyet almağa başlamıştır. İnanılır kaynaklardan öğrenildiğine göre kurulacak partinin programı ve nizamnamesi tamamlanmak üzeredir. Bu ay içerisinde müracaat yapılacağı rivayeti dolaşıyor. Partinin, programında ele aldığı ana meselenin, anayasanın vatandaşlara tanıdığı hak ve sa-

vel yürürlükten kaldırılmasini temin etmek olacağı anlaşılmaktadır.

Partiyi kuracaklar arasında Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltanın isimleri ileri sürülüyor. Celâl Bayar ve Tevfik Rüştü Aras'ın bu parti ile alâkalarının bulunduğuna dair bir belirti yoktur.

Harp suçluları muhakemesi

Hess şuurunun tamamen yerinde olduğunu itiraf etti

Göring bir şahid için "bu 20 Temmuzda unuttuğumuz adamdır„ diye bağırdı

Londra30(R.)—Nurenburgda harp suçlularının bugünkü duruşması. müddei tarafının ilk şahidinin ifadelerile açılmıştır. Dinlenen şahit Almanların gizli istihbarat servisine mensup tümgeneral Erich Nahauser, bu şahit, kendisininde iştirak ettiği gizli bir toplantıda nazi haydutlarının Galiçyadaki yahadi köylerinin ateşe verilmesinin kozlaştırıldığını ve aynizamanda esir bir Kızılordu komiserinin kurşuna dizilmesinin ve diğerlerinin de politikman tehlikeli sayılmanın istendiğini itiraf etmiştir.

Alman casus teşkilâtının reisi Amiral Kanaris'in kurmay heyetine mensupu.

Şahit, şefi amiral Kanaris'in, Hitler'den ve onun sisteminden nefret ettiğini söylemiş ve şunları ilâve etmiştir:

— Nazilere karşı iki grup halinde, Alman casus teşkilâtı çalışmakta idi. Birinci grup amiral Kanaris'in idaresi altındaki grupa dahil olanlardır. Bunlar 944 temmuzunda Hitlere kadar yapılan ayaklanmanın meydana çıkmasından sonra, ya idam edilmiş, ya hapis edilmiş lerdir. İkinci grup, Hitler'i doğrudan doğruya ortadan kaldırmaktaraftarı idi.

Bundan sonra şahit Lehistan taarruzunda kullanılan Leh uniforma ve techizatının Himmler'e ne şekilde verildiğini ifşa etmiştir.

Nürenberg mahkemesinde general Nazauser'in ifşaatı, Nazi mahkûmları arasında hiddeti mucip olmuştu. Goering, onun bir vatan haini olduğunu bağırmış ve:

— Yirmi temmuzda unuttuğumuz adam budur, demiştir.

Amirai Kanaris Himmler'e son derece muâriz olduğundan, Himmler'in emrile evvelâ azil, sonra da idam edilmiştir. Fakat bu haber şimdiye kadar teyit edilmemiştir.

Amiral Kanaris 1916 da Birleşik Amerikaya giderek Amerikada müzik âletleri satıcılığı yapmış, fakat hakikatta sabotaj hazırlamıştır.

Orta Şark işlerile de meşgul olmuş ve İranda Almanya hesabına sabotaj tertip etmiştir.

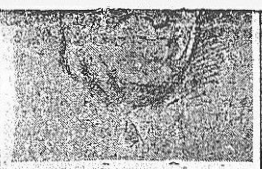

Truman

Potsdam kararlarının tâdilini istiyor.

Vaşington, 30 a. a. — Başkan Truman dünkü basın konferansında, Postdam anlaşmasında yapılacak bazı değişiklikleri belirtmiştir:

Bu Amerikan teşebbüsü, Truman,ın talebi üzerine Almanyadaki şartlar üzerinde incelemeler yapan Byren Price'in Almanyanın idaresine dair tevdi ettiği özel raporun ışığı altında tetkik edilmelidir.

Price raporunda şunları söylemektedir:

Eğer Birleşik Amerika mürakabe noksanı yüzünden Alman işlerini idare etmek imkânsızlığı içinde kalırsa, kuvvetlerini Avrupa'dan çekecek ve her nevi idarî teşebbüslerden vaz geçecektir.

Rapor Fransızları bütün kararların müştereken verilmesine dair hükümleri, müşkülât çıkarmak gayesile kullanmak ve böylece Postdam anlaşmasının prensiplerinin tatbikine engel olmakla itham etmektedir.

SEÇİM! ?

Evet, yarın İstanbul halkı sözüm ona serbest seçim yapacaktır. Tek parti hükümdarlığının son artıkları hukuki ve meşruiyeti zaten şüpheli olan salâhiyetleri kullanarak millete «vekil» seçeceklerdir.

İyi amma, efendiler, yıllardanberi ayni oyunu oynamaktan bıkıp usanmadınız mı? İçinizde millî hâkimiyetin mânasını ve bu hâkimiyetin nasıl temsil edilebileceğini bilen «bir tek insan» yok mudur?

Türk demokrasi hâlâ sizin oyuncağınız mıdır?

Jorjeviç hanedanini işkat edecek kurucu meclis beyannamesinde demiyor ki:

Yugoslavyanın bütün milletleri tarafından serbestçe gösterilen irade gereğince, federal meclisle milliyetler meclisinden kurulmuş olan Yugoslavya kurucu meclisi, millet adına ve her iki meclisce alınan kanunî kararlara dayanarak şu kararı vermiştir.

1.— Demokrat ve federal Yugoslavya, «Yugoslavya milletleri federal cümhuriyetin adı altında bir halkçı cümhuriyet olarak ilân edilmiştir.

Mareşal Tito

Yugoslavya milletleri federal cümhuriyeti, Yugoslavya sınırları içinde birarada kalmak iradesini serbestçe izhar etmiş olan eşit milletlerin ma-

(Devamı 4 üncüde)

cümhuriyetinin ilânı dolayısiyle şehrimizdeki Yugoslavya konsolosluğunda 17,30 da bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda Yugoslavya başkonsolosu Mihal Rüziç bir nutuk söylemiş ve Yugoslavya millî federasyonu cümhuriyetinin ilânını Türkiyedeki Yugoslav kolonisine tebşir edecek vatandaşları tebrik etmiştir.

—Bu münasebetle gece Yugoslav kulübünde de bir suare verilmiştir.

(Devamı 4 üncüde)

C. H. P. Partisi

Muhalefete karşı cephe alıyor.

Dün akşam parti binasında Halk Partisine bağlı gazetelerin sahip ve başmuharrirleri bir toplantı yapmışlardır.

Parti Reisinin davetî üzerine yapılan bu toplantıda, Partici gazetecilere C. H. P. si nizamnamesinin 154 ncü maddesi hatırlatılarak, muhtelif gazeteler bahismevzuu edilmiş ve muhalefete karşı parti gazeteleri tarafından fikirle mukabele edilmesi istenilmiştir.

Ayrıca, parti gazeteleri tarafından hükûmet icraatının tenkit edilmemesi luzumu da tekrar edilmiştir.

Yeni Macar hükûmetinin müttefiklere teşekkürü

Londra 30 (R.) Yeni seçilen Macar hükûmetinin ilk toplantısında meclis reisi Macaristanın demokrasiye karışmasında büyük yardımda bulunan Sovyet Rusya, İngiltere ve Amerika hükûmetlerine teşekkür etmiş ve meclis namına, üç büyük devlet liderine teşekkürlerinin telgrafla bildirilmesine karar verilmiştir.

Apaçık, Dosdoğru...

Bu da, birkaç sözdür!

Adiloğlu

Bu gün dostlarımızın ve muhaliflerimizin karşısına yine her zamanki göründüğünüz ve olduğumuz gibi çıkmaktayız. Bizi hasrete bekleyen okuyucular bulunduğunu biliyor, onlara kavuşmuş olmaktan saadet duyuyoruz.

Yine bu arada "gelsinler de görelim..„ "Çıksınlar bakalım neymişler...„ diyenlerden de haberdarız ve kendilerine söyleyecek pek çok şeylerimiz olduğunu da şimdiden haber veriyoruz.

"YENİ DÜNYA„ nın kafa ve kol işçilerinden herbiri bu yurdun yalnız refah ve saadetini değil, daha ziyade izztıraplarını, yoksulluklarını paylaşmış, ve halk tabakalarının içinde uzun yıllar çile çekmiş, millet hayatını safha safha yaşamış insanlardır. Bu sebepledir ki onlar yalnız doğruyu konuşmak, acı ve tatlı yalnız hakikati yazmak zorundadırlar ve bu yolda mücadeleden vazgeçmemek onlar için sadece bir şeref ve namus borcudur.

Biz milletimizin mazisine, gelenek ve geleneklerine bağlı olduğumuz kadar, onun gelecek günlerininde refah, hürriyet ve adaletle yüklü olmasını candan dileyenlerdeniz. Bu uğurda payımıza düşen hizmetleri takatımızdan aşırı da olsa, yapmağa çalışacağız. Ve kendimiz için minnetten başka birşey beklemiyoruz ve aramıyoruz.

Şu halimizle biz elbet te birçoklarının, yani millet sırtından arsan payı isteyenlerin, halkın tepesinde iktisadî bir hâkimiyet kurmağa çalışanlarının, "benden sonra tufan„ deyip millî selâletin karşısında çubuk tüttürenlerin, haksızlıklara, siyasî ve içtimaî adaletsizliklere alkış dağıtanların hoşlarına gitmeyeceğiz.

Ve elbette birçoklarının, yani milletleri köleleştirmek ve kendi halklarını da istismarcı sofralara haşekmek gibi dağıtmak isteyen kötü niyetli insanların, faşistlerin, demagokların, nurdan kaçan yarasa ruhlu ve hakikat düş-

(Devamı 4 üncüde)

Mösyö Edmond Rostand'ın CYRANO'SU

Müsyü Edmond Rostand'ın cyranosu — çünkü iki cyrano de Bergerac vardır: Biri galibâ on yedinci asırda yaşamış Parisli bir aristokrat kötü şair, ötekisi de Rostand'ın Gaskonyalı bir asılzadesidir ki o da on dokuzuncu asrın sonunda sahnede dünyaya gelmiş, bütün Fransanın kötü şiirinin methiyesini, hakiki Fransız duru zevki yerine bayağılığı, yirminci yüzyıl başlangıcın da beliren çirkin burjuva zevkini senelerce temsil etmiştir.— İşte Müsyü Edmond Rostand'ın bu cyranos· Pariste Porte-Saint Martin tiyatrosunda ilk Cynandığı gece seyircilerin büyük tezahürünü görmemek için gözlerini kapanan bir nükfedan:

— Büyük bir fark yok, demiş.

Anlamamışlar, açıklamış:

— Beğenmenin gösterisi olan alkışla beğenmemenin gösterisi ıslık ve yuha arasında...

Bir Racine hayranına dâ sormuşlar:

— Beğendiniz mi?

— Racine'i beğenmediğim kadar, demiş.

Kötü edebiyatın büyük zaferi (!) cyrano de bergerac sahnemizde oynanırken böyle dedikodular olmadı, Rostand hayranları aç aktörlerimizi, fakir sahnemizi kötüleyip durdular. Farfaranın mânidar sükûna, kötünün iyiye, güzelin çirkine, romantiğin realiste, aşkın hoppalığa, fikrin lâtifeye, gevezenin iki kelime ile içini dökene, şiirin teşaure ve şaşaaya feda edildiğini, tercih edildiğini görmek isterseniz Şehir Tiyatrosuna koşunuz! Zevksizliğin, basmakalıp ahlâkın, kötü şiirin, âli gibi gözüken âdinin, Fransa'da bitip bizde başlayışını göreceksiniz.

Arap filmlerinin kötü masallarına ağlıyan fair mahallekızlarını küçümsiyen zengin türk hanımlarının adî nükteler, bayağı tezellümler, çirkin-aşk-gösterileriyle coştuklarını göreceksiniz. Ellerinde Rimbauld, Gide, Prouste gezdiren birçoklarının bir sürü lâf karşısında ellerini çırptıklarını göreceksiniz.

Ama şarkılarında «mâni oluyor halimi takdire hicabım» şiiri bulunan bir memleketin aşkın farlaraya, kahramanlığın lâfa, idealin nükteye, zevkin bayağılığa düşmiyeceğine şüphem yok.

Bir sevdığim arkadaş:

— Bu sene başka piyes oynanmazsa hiç şaşmam, dedi.

Beğendiğinden böyle söylediğini sanmazdım. Meğer begenirmiş, üzüldüm.

Ben de eminim. Belki bir iki sene İstanbul halkının o kısmı, Şehir Tiyatrosuna koşacak. Kötünün zaferini alkışlıyacak. Ama bir akşamüstü bir mahallede,Cyrano de Bergerac laflarından, havasından, çirkinliğinden uzak, belki de Şehir Tiyatrosuna parası olmadığı için gidememiş fakir, uykulu gözlü bir İstanbul kızı büyük bir şairin Koca Mustapaşasında «mâni oluyor halimi takrire hicabım» şarkısını söyleyecektir. Zaferin Şehir Tiyatrosundaki Cyrano değil, bu bir tek mısrada olduğunu duyana ne mutlu!

Bizim sahnede nasıl oynandı:

DEMOKRATİK İKTİSADÎ TEŞEKKÜLLERİMİZ

ve Bunların Faşist Bünyeleri

YAZAN: M. Ü.

BİR YIL DÖNÜMÜ:

Muasır kooperatifçiliğin menşelerini araştırdığımız zaman bu teşekküllerin amele hareketlerinden doğduğunu görürüz. Yüzikinci senei devriyesine girdiğimiz, yani 1844 yılının sonbaharında İngilterede Roshdal'in yirmisekizfakir mensucat amelesi ilk kooperatifçiliğin esaslarını kurmuşlardı. Roshdal'in hak ve adalet mürşitleri dediğimiz bu küçük amele topluluğu şu maksat ve mevzuu güdüyorlardı: Her biri bir İngiliz liralık hisse senedile temsil edilen sermayeyi bir araya getirerek âzâlarının içtimaî ve ailevî şartlarını düzeltmek ve maddî bir kazanç temin etmek amacına erişmek istiyorlardı. Hububat, erzak ve elbise satmak için bir mağaza açmak, karşılıklı yekdiğerine yardım etmek isteyen âzâsı için de ev yaptırmak veya satınalmak, işsiz kalan veya ücretleri sık sık tenzil edilen ortaklarına iş temini maksadile kooperatifin muvafık göreceği maddeler üzerinde imalâtçılığa tevessül etmek, aynı maksatla ziraata elverişli toprak satın almak veya kiralamak faaliyet mevzuları içine giriyordu. Şirket mümasil müesseselere yardım etmeyi ve itidal ve kanaatı neşir ve tamim etmeyi de proğramı dahiline almış bulunuyordu.

Yukarıdaki hedefe varmak için tutulacak yolda, şu kaideler esas ittihaz edilmişti:

1 — Eşyanın ticaret fiatına satılması,

2 — Mübayaa miktar ve nisbetine göre fazla alınan kârın tevzii ve iadesi,

3 — Şirketin demokratik esaslara göre idaresi.

Yüziki sene evvel temelleri atılan ve kapitalist âlemin ıztıraplarını iliklerine kadar duymuş olan bir avuç amele bu fikir etrafında ve şekil altında taazuv etmiş bulunuyordu.

1848 tarihinden sonra kobütün bu teşekküllerin kooperatif esaslarınna dayanan müeseseler olarak mütalaa edilmesine imkân yoktur. Bunlar daha ziyade tasarruf ve ikraz müesseseleri idi. «İtibar zıraî birlikleri» kısmen zıraî kooperatif hizmetlerini ifa etmekle beraber kanunen «kooperatif» unvanından mahrum diler.

Zıraat Bankasının daha ziyade köylüdeki matlubatını daha emin bir tarzda tahsil edebilmek için bu kooperatiflerin kurulmasında önayak olduğu görülür. Bu zihniyet nitekim 2.11.935 tarihinde neşrolunan Tarım Satış ve Kredi Kooperatifleri kanunlarında da hakim olmuş ve 2836 sayılı kanunun birinci muvakkat maddesinin 5 nci fıkrasında 1470 numaralı kanunla kurulan kooperatiflerdaki ortakların tahsili şüpheli beş milyona yakın borçları beş yıl müddetle takside bağlanmış ve mahallinde satış kooperatifi bulunan kredi kooperatifleri ortaklarının bu teşekküllere girmeleri mecburî kılınmıştır:

Hülâsaten dıyebiliriz ki bugün elimizde kooperatif mevzuatı olarak ticaret kanununun bu şirketlere ait olan faslı ahkâmına uygun surette teessüs eden ahkamı umumiye kooperatifleri mevzuatı, 2834 numaralı Tarım Satış kooperatifleri ve birlikleri kanunu ile 2836 numaralı Tarım kredi kooperatifleri kanunu vardır.

1 — Ahkâmı umumiye kooperatifleri:

Muhtelif vilâyetlerimizde altmış beş kadar istihlâk kooperatifi vardır. Dokumacılık mesinden bahseder. Ezcümle: kooperatiflerin ve birliklerni kurulması, ana mukavelenamenin ihzar ve tâdili, işten el çektirilen idare kurulu üyelerinin yerine yenilerinin atanması, işlerin en ince teferrüatına kadar kontrolu, memurların vazifelerinden çıkarılmaları, gayrı menkul mübayaası, tutulacak defterlerin saptanması, yedek akçelerin sarfı, ortak dışı muamele yapılması, ziraat bankasından, gayrı bankalardan para istikrazı, birlik genel direktörünün tayini ve işten çıkarılması, üçüncü bir mürakibin seçilmesi ve azli, umumî heyet kararlarının tasvibi Ticaret Bakanlığının mutlak selâhiyetleri cümlesindendir. Bakanlıkta her sene şiddetini arttıran bir tazyikle bu selâhiyetlerini arttırmaktadır.

Demokrasinin zarurî icaplarından olan kendi kendini idare ve kontrol, bu kooperatiflerin çalışma tarzlarında tesadüf edilmez.

Meselâ: Birçok mıntıkalar halkın içinden doğan kooperatif kurma talepleri Bakanlıkça reddedilmiştir. Yine Bakanlığın birtakım mülâhazalarile ayrı birlikler tesisi hakkındaki heyeti umumiye mukarreratı reddedilmiştir. Kontrol ve teftiş işlerinin hiçbir zaman gereğince yapılmadığı, büyük suistimâl ve dedikodulara sebebiyet verilince kefaret olarak umum müdürlerin istifaya davet edilmeleri sık sık tesadüf edilen hadiselerdir. Buna bir de cezaî mesuliyeti olduğu resmî ağızlardan beyan edildiği ve zabıtlara geçtiği halde müdürler hakkında tâkibatın du durulduğu vakidir. Esasen, bir bakanlığın

KOOPERATİFLERDE İDARİ VESAYET:

Hülâsaten diyebiliriz ki: bidayette belki yeni doğan bir çocuk gibi devlet bu müesseseleri sıkı bir mürakabe altına almak lüzumunu hissetmiştir. Fakat nihayet bu bir vesayet müessesidir. Nasıl çocuğa muanyen bir yaşa kadar vasi tavin edilirse ve sonunda vesayet kaldırılırsa, demokrasinin mektebi diye adlandırılan kooperatiflerde de vesayetin peyderpey kaldırılması zaruridir. Vesayetin devamı, yani faşist idare tarzı milleti sersemletir. Bakanlıkta, hamî degil, günün birinde, yani bugün olduğu gibi «sahiplik hissi» doğar. Bir kuruş sermayesi olmadığı halde en büyük sermayedarmış gibi müdaheleler yapar. Kendi siyasetini gütmek için bu müesseselere birçok vergi işleri vazifesi yüklemek ve en sert tatbik usulleri ihdas etmekle kooperatifçilik davasının köküne baltayı vurmaktan çekinmez.

Kredi kooperatiflerinde de durum aynıdır. Fakat vasil burada Ticaret Bakanlığı yerine Zıraat Bankasıdır. Bu banka, kooperatiflere kredi açtığı için vesayet haklarını çok şiddetli bir şekilde tatbik eder.

TÖPRAK KANUNU VE KOOPERATİFÇİLİK

Toprak kanununun içtimaî cephesi hiçbir suretie küçüksenemez. Sâyini satan adama sâyiinin hakıki değerini verdirmek kadar insanî bir hareket tasavvur olunamaz. Fakat, istismar edileni istismar edici bir unsur olarak meydana getirmemek ve işin gerek ferdî faydalanma ve gerekse milli servet bakımından, yanı gısacası iktisadî cephesini de köz önünde tutmak kaydiyle.

Bugün küçük ziraat işletmelerinin rasyonel olmadıkları herkesçe malûmdur. Zıraat, bütün beşerî ekonomik faaliyetin en geri kalmış bir şu-

ASRIMIZIN GÜNLERİ

PIERRE VAN RAASSEN — Oğ - Or

5 sene içinde 21 defa baskıya verilmek muvaffakıyetini kazanan bu eser 600 sahifeye yakın olduğu için kısmen telhis edilmek suretiyle tercume edildiğini, ayrıca, Türk efkârı umumiyesini pek alâkadar etmiyecek olan fasılların da hıfzedilmiş olduğunu sayın karilerimize bildiririz

●

İlk hatiralarım, 35 sene Neverthland de ki mütevazi kasabada geçen günlere kadar uzanır. Bir sıra dut agaçlarının ve duvarlardan aşan elma dallarının gölgelediği yol boyunca, birbirine omuz vermiş 9 binadan ibaret mektebi hatırladıkça orta çağdan gelen hafif bir meltemin yüzümü okşar gibi olduğunu hâlâ hissederim. Yaygın bir kavisle kemerlenmiş kapısının üzerinde asılı levhada bu ibare yazılıydı.

Burası İncil okutulan bir mepteptir.
Allah korkusu hikmetin başlan-

İşte böyle bir müessesede hayatımın en tesirli 7 senesini geçirdim. Mektep otoriter idarenin tam bir modeli gibiydi. Talebeler hususi temayül ve istekleri olmayan küçük otomatlar olarak telâkki edilir ve onagöre muamele görürlerdi. Sert ve merhamet bilmeyen disiplini ile iki yüz sene evvelki Hollanda mekteplerinden farksızdı. Talebeler henüz okuma yazma öğrenmeden incilden uzun fasıllar ezberlemege mecbur tuturlar hıristiyanlık aile ocacının bütün usul ve füruunu bir nefeste sayamazsa en ağır cezalara çarptırılırlardı.

"Verceniging„ sulhunu imzaladı. Hürriyet ve haklar için yapılan muhârebe kaybedilmişdi.

O zamanlar İngilizlerin cenubî Afrikadnki galibiyetleri henüz benim çocukluk muhayyelemde derin bir iz bırakmıştı. sabah vaazlarında bu niyazlarla kulağım dolduktan sonra yegâne vazifesi yer yüzünde adaleti temin etmek olan allahın kendisine tamamen inanmış ve bağlanmış olan insanların bu iblis kuvvetlerini imha etmesine nasıl olur da meydan bırakırdı sualini sormaktan kendimi alamazdım.

12 inci Edvard'a sadakat yemini etmektense sürgün olmayı tercih eden Boer kahramanlarından bazıları harpten sonra kasabamıza yerleşmişler, gençlik hülyalarımızın kahramanları olmuşlardı.

Uzun kış gecelerinde bu kahramanların ağzından Kemberley ve Rand'daki altın madenlerinin, elmas tarlalarını elde etmek için yapılan mücadelelerin tafsilâtını lord Kitchner'in tebliğinden birinde "Hollandalı kadınlar annelik hislerinden tamamen âridir„ dediği kimseleri çocuklarından ve kocalarından ayırıp temerküz kamplarına sevkederek orda viskiden dejenereleşmiş İngiliz askerlerinin mezalimine nasıl maruz kaldıklarının hikâyesini dinlerdim.

Bütün bunlar, diğer küçük çocuklarla beraber kasabamızdan o kadar uzak olmıyan Thamis şehrine gidip intikam almak düşüncesini verecek kadar bizleri hiddet içinde bırakırdı.

Büyüklerimiz, Hollanda-

Şehir Tiyatrosundaki Cyrano değil, bu bir tek mısrada olduğunu duyana ne mutlu!

Bizim sahnede nasıl oynandı:

Yanımda oturan bir Franız, edebiyat profesörü:

— Hiç de fena değil, güzel oynuyorlar, dedi.

Ben:

— Ne yapsınlar, Edmond Rostand kötü şair, dedim.

O:

— Zararı yok, dedi. İnsan güzel kadından usandığı gibi güzel eserden de usanır bir gün. O zaman hafifliğe can atar.

Hiç de doğru söylemedi. Fransız Molière' den bıkar mı ? Molière derken hatırıma geldi: Biz Naşid'den bıkmış mıydık ? Naşid sağ olmalıydı. O da İstanbul'un Beyoğlu'na geçmiyen halkına Cyrano'yu tulûatta oynamalıydı. Kim bilir nasıl alay ederdi?

Ne Sırrı Esad'ın güzel fransızca bilmesi, ne aktörlerin cansiparane gayreti... Cyrano'yu hiçbir şey kurtaramadı. Onu zevk mahkûm etmişti.

Bu piyesle Sabri Esadın iyi fransızsa bildiğini, Hüseyin Kemal'in boş lâfları ezberlemekteki kudretini, Cyrano etrafında dönen dedikodulardan da, kötü eseri sahneye koymak için mi hastalanmış şüphesini uyandıran Ertuğrul Muhsin in asıl maksadının belki de bu olduğunu öğrenmiş olduk.

S. F.

YENİ NEŞRİYAT:

GÖRÜŞLER

HAFTALIK SİYASÎ MECMUA

İLK SAYISI BUGÜN ÇIKTI

"Görüşler„in bu sayısında en tanınmış imzaların iç ve dış mes'eleler üzerindeki tahlil ve tenkitlerini bulacaksınız. Mecmua birçok fotoğraf ve karikatürlerle süslenmiştir.

"Görüşler„in çıkışını kutlar, uzun ömürler dileriz.

GÜN

Bu haftalık Kültür ve Aaktüelite gazetesinin 4üncü sayısı çıkmıştır.

Bu sayıda: Esad Adil, E. Ö. Toprak, Kemal Yalazkan, Hüsameddin Bozok, Doğan Rüşenay. Cemil Meriç, Orhan Kemal, Aziz Nesin, Haşmet Akal, Adilğolu, İlhan Berk imzalı makale ve hikâyeler, şiirler ve Kültür haberleri vardır. Sayısı 10 kuruştur. Tavsiye ederiz.

TÜRK TIB CEMİYETİ MECMUASI

Profesör Dr. Muzaffer Şevki Yenerin başkanlığı altında neşredilmekte olan "Türk Tıb Cemiyeti Mecmuası„ nın 89 uncu sayısı da çıkmıştır. İçinde Dr. Ekrem Şerif Egeli, Ali Eşref Gürsel, Naşid Erez, Muzaffer Şevki Yener ve Behzad K. Yegen, Kâzim İsmail Gürkan, Cafer Tayyar Kankat'ın cemiyet toplantılarında yaptıkları tebliğler ve bunlara aid tartışmalarla, gene o toplantılarda verdikleri konferanslar vardır. Mecmuaya her zamanki gibi ayrıca bir de ingilizce ve fransızca kısım eklidir. Tıb müntesiplerine tavsiye ederiz.

bu fikir etrafında ve şekil altında taazuv etmiş bulunuyordu.

1848 tarihinden sonra kooperatifçiliğin amele hareketlerine müvazi olarak inkişaf etmiş veya duraklamış olduğunu görürüz.

Bu çok kısa şekilde bir yıl dönümü hatırlandıktan sonra şimdi memleketimizdeki kooperatif hareketlerine geçebiliriz.

BİZDE KOOPERATİFÇİLİK MEVZUATI:

Kooperatifçilik tarihimizde iktisadî ve içtimaî mânâsile halk tabakalarından doğmuş bir harekete rastlayamayız. Bunun yegâne âmilini de devletin antidemokratik kanunlarla idare edilmiş olmasında aramak doğru olur.

Meşrutiyet zamanında tanzim edilen Ticaret kanunu lâyihasında gerek kooperatif ve gerekse limited şirketler için hiçbir hüküm mevcut değildi.

1926 senesinde lâyihanın Meclise sevki sırasında bu eksiklik göze çarparak noksanlık tamamlanmak istenmiştir. Kooperatifler için seçilen meehaz Belçika ticaret kanunu olmuştur. Belçika kanununun pek cüz'i bazı tadilâtla aynen alınması şimdiki mevzuatımızın kifayetsizliğine ve kanunumuzdaki tezat ve mübayenetlere sebebiyet veren yegâne âmil olarak mütalea edilebilir. Ticaret kanunu çerçevesi dışında müstakil kooperatif kanunu haziran 1929 tarihinde inkişaf eden 1470 numaralı «ziraî kredi kooperatifleri» kanunudur. Bu kanun bizde kredi işlerini o vakte kadar tanzim eden 22 nisan 1340 tarihli İtibarı ziraî birlikleri» kanununun yerine geçmiştir. Bundan evvel de 12 mart 1329 tarihli İdareî umumiye vilâyet kanununun 78inci maddesinde «yerli iktisat ve itibar sandıkları teşkil veya küşadına ruhsat itası» vilâyetlere ait mahallî hizmetler meyanında zikredilmişti. Fakat

kooperatifleri:

Muhtelif vilâyetlerimizde altmış beş kadar istihlâk kooperatifi vardır. Dokumacılık mevzuunda çalışan yüz yirmi beş küçük sanat kooperatifi ile otuza yakın da Yapı kooperatifi mevcuttur.

2 — Tarım satış kooperatifleri:

İzmir İncir ve Üzüm Satış Kooperatifleri Birliğine bağlı 36.

Bursa Koza Tarım Satış Koopertifleri Birliğine bağlı 10

Çukurova Pamuk Trım Satış Kooperatifleri Birliğine bağlı 4

Gaziantep Fıstık Tarım Satış Koperatifleri Birliğine bağlı 5

Gaziantep Hasankeyif Tütünleri Kooperatifi 1

Giresun Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine bağlı 15

İstanbul Yaş Meyve ve sebze T. Satış Kooperatifleri B. Bağlı 3

Iğdırda da iki satış kooperatifi olmak üzere; cem'an bu kanunla kurulmuş altı birlik ve yetmiş dört satış kooperatifi mevcuttur.

3 — Tarım kredi kooperatifleri:

Bunların adedi de 531 kadardır.

ZIRAÎ KOOPERATİFLERİMİZDE FAŞİST BÜNYE:

Zıraî sahada çalışan kredi ve satış kooperatifleri kanunları tâm bir demokratik bünye arzetmezler. Çünkü Profesör Kessler'in de dediği gibi bu müessese.. «bu suretle, mahiyeti bakımından, devlet tarafından yapılan ziraî siyasetin ve ziraî kredi siyasetinin organlarından başka bir şey olmıyor.» Bu organlar demokratik bir bünyeye sahip olsalardı bir diyeceğimiz olamazdı. Fakat, meselâ 2836 numaralı kanunun yirmi altı maddesinden ondördü Ticaret Bakanlığından ve onun her şeyi onaylaması veya tayin et-

beyan edildiği ve zabıtlara geçtiği halde müdürler hakkında tâkibatın du durulduğu vakidir. Esasen, bir bakanlığın «seçtiğim ve iş başına getirdiğim adam suç işledi veya idaresizdi; müesseseyi zarara soktu» demesi kadar işlerin ve mantığın tabiatına aykırı bir şey olamazdı. Bu adetâ kendi kendini tenkit etmedir ki en ileri memleketlerde bile âmme işlerinde böyle bir duruma tesadüf edilmez. Birlik genel direktörü Bakanlıkça tayin ve azledildiğinden gerek umumî heyete ve gerekse idare meclisine karşı kendisini sorumlu hissetmez. Teşekkülün umumî siyasetinden ziyade şahsî politikasını güder. Yersiz ve lüzumsuz müdahale ve tedbirlerden dolayı nihayet Bakanlıkça azlonulur, fakat zararlı neticeleri yine kooperatif sineye çeker.

Umumî heyet kararlarının tasvibine gelince: Kanun bir ay müddetle tasvip işinin tekemmülünü mecburî kıldığı ve bu müddetin uzatılması için Bakanlığa herhangi bir selâhiyet vermediği halde Bakanlığın bunu «inceliyorum» diyerek aylarca geri brakması da ahvalı âdiyedendir.

herkesçe malûmdur. Ziraat, bütün beşerî ekonomik faaliyetin en geri kalmış bir şubesidir. Bugün bu sahada da insan emeğinin daha iyi bir kullanma şekli bulunmak isteniyor.

Eski zirai doktrin, malikâneyi, malı — başka bir ifade ile — malzemesiyle birlikte toprağı, birinci plâna alıyor ve mal ve malzemenin kullanılması bakımından insanı mütalea ediyordu. Tam rasyonel çalışmaya başlamamız ve bilgisizlik yüzünden inkişafımıza köstek vurmamız icabediyor.

Toprak kanunu yalnız içtimaî zaviyeden tetkik edilmeli, iktisadî cephesi de bir tarafa atılmaksızın tatbikatta faydalı neticeler doğurabilecek bütün şartlar hazırlanmalıdır. Bu mevzuda birçok kitaplar yazılmış, muhtelif memleketler tecrübelerinden iyi neticeler almışlardır.

Noktai nazarımız şudur: Kredi ve satış kooperatifleri ziraî istihsal kısmı kale alınmaksızın - yani mesnetsiz olarak - kurulmuş müesseselerdir. İstihsalin başı boş kaldıkça bilhassa kredi işlerinde is-

Devamı üçüncü sahifede

AKİSLER

Fertinaks

Fransızların 1 numaralı gazetecisi vardır: Pertinaks. Amerikadan verilen bir habere göre, asıl ismi Andre Beraud olan Pertinaks 5 sene 4 aydan sonra artık Fransa'ya dönmektedir. 5 harp senesi içinde Valter Lepman gibi meşhurlar arasında büyük bir başarı gösteren bu 63 yaşındaki gazeteci Tahran konferansını ilk defa dünyaya haber vermek ve daha başlangıçta Tito'nun Mihailoviç'e galebe edeceğini tahmin etmek muvaffakiyetini göstermişti. New York ve Vaşington siyasî mahfillerinde Pertinaks'ın yazılarına Avrupa muhabirlerinin verdiği raporlardan daha fazla ehemmiyet verilir. Pertinaks şimdi Fransa'ya müteveccihen yoldadır.

Kaçık Amerikaalılr

Ordu istatistik şubesi tarafından geçen hafta neşredilen bir istatistik Amerikan efkârı umumiyesini büyük bir dehşete düşürmüştür. Ordu servisinde askerlik muayenesi neticesinde müracaat edenlerin % 12 sini nakli muhakemelerinin anormal ol luğu anlaşılmış ve askerliğe kabul edilmemeşlerdir.

2 milyon 300 bine baliğ olan bu fazla nörotık insanlar hakkında hükümetin alacağı acele tedbirler süratla beklenmektedir.

nın bütün usul ve ... neşesde sayamazsa en ağır cezalara çarptırılırlardı.

Bir gün daima, altı yaşında bir çocuğun hafızasından umulmıyacak bir muvaffakiyetle bütün bu peygamber şereresini saydığım zaman takdirden ziyade bir acıma hissi ile bana «Andevsondar hikâyeler» adlı kitabı hediye etmişdi.

Muhafazakâr düşüncede yerlilere göre bu İncil okutan papas mektepleri, Fransa ihtilâliyle avrupayı kaplayan hür düşünce ve hür tedrisat sistemiyle zehirlenmiş sayılan Hollandalıların kültür yapılarını koruyan birer kaledir, ve eski dînî kıymet hükümlerinin saltanatını ancak bu müesseseler koruyabilecektir.

Ufak bir tahrik, meselâ bir fısıltı ve ya kıkırdama karşısında üstü ince kemerli cilâlı cetvelini tehdidini her an hatırlarım. Hele, seneler geçtikçe daha haris ve müstebit olan mektep müdürünün sarı dişlerini meydanda bırakân dudaklarını bir kaplan gibi kısarok ahret meseleleri üzerinde bir serzenişte bulunmuş talebenin üzerine atılıp bayılıncaya kadar dövüşü vardır..

Mektebe ilk geldiğim gün müdür sabah vâzina İngiliz müstevlilerine karşı hüsnüniyetlerini müdafaa eden Transval ve Boer deki ırkdaşlarımız için bir dua faslı ilâve etmişdi.

Allahım! yardımlarına koş geç kalma... Çünkü su dudaklara kadar yükseldi.. kardeşlerimizin intikamını al ki dünya senin korkun ve haşmetinle dolsun...

Fakat bütün bu vaazler İngilizlerin askeri kudreti karşısında kahramanca döğüşen Boeleri izmihlâle düşmekten kurtaramadı. General Buller ve Fransızlar çiftçileri teker teker imha ettiler. Reis Kruger Hollandaya kaçtı ve Botha ... içinde bırakırdı.

Büyüklerimiz, Hollandanın zaif durumunu dildikleri için ırkdaşlarımıza karşı İngilterenin yaptığı bu tecavüzden dolayı sadece kuvvetli bir nefret hissi duymaktan ileri gidemiyorlardı.

Bir pazar sabahı, kilisedeki mutat toplantıda bir cenubî afrika yerlisi vaz ederken «Tranval» halkının çektiği ıstırapları peyganber aslanlar çukuruna atılır yahudi peyganberinin hayatiyle meşa-

Bu hiç bir zaman unutamıyacağım müheyyiç bir sahne idi...

— Devamı var —

DİKKAT!

Gazetemiz İş ve İşçi arıyan okuyucularımıza bir hizmet olmak üzere parasız bir ilân servisi kurmuştur.

İş isteyenlerle işçi arıyaular ilânlarını doğrudan doğruya gazetemize gönderebilirler.

Adreslerin açık yazılmasını rica ederiz.

Bahçevan aranıyor

Selçuk kız sanat enstitüsü 62,5 lira maaşla bir bahçevan alacakdır.

Mübaşir alınacak

İstanbul savcılığından: İstanbul ve kadıköy mâhkemelerinde münhal 15 lira maaşlı iki mübaşir için 3 aralık 945 pazartesi günü saat 2,30 da Büyük Postane binasındaki Adalet dairesinde imtihan yapılacaktır.

İstekli olânların memurin kanununun dördüncü mâddesinde yazılı belge ve dilekçelerile Adalet komisyonu başkanlığına müracaat etmeleri.

İKTISADİ BÜLTEN

Pamuk Yağı

Ticaret Bakanlığı Türkiyede istihsal olunan bütün pamuk çekirdeklerine, tohumluk kısmı ayrıldıktan sonra elkoymuş bulunuyor. Bu tedbirden maksat muamele vergisi, mübayaa hissesi ve toprak mahsulleri vergisi olarak zeytinyağının yüzde ellisini eline geçirdikten sonra bütün pamukyağı istihsalini de stoklarına ilâve etmektir.

Mezkûr Bakanlığın bu işin tahakkuku için ilgili fabrikatörlerle bir mukavele aktetmiş olduğunu öğrendik. Mukavele esasları da şöylece hülâsa edilmektedir:

1 — Fabrikatörler 13,8 randımanlı pamuk çekirdeğini fabrika tesilmi 18.50 kuruştan mübayağa edeceklerdir.

2 — İstihsal olunacak rafine pamukyağını devlet fabrikadan kilosunu 135 kuruştan satın alacaktır.

3 — Buna mukabil pamukyağı müştaklarından sabun, linter, deşe, küspe fabrikatörlere bilabedel terkedilmiştik.

Halbuki fabrikalar, müşterileri ile bundan evvelki senelerde yaptıkları mukavelelerle bir ton pamuk çekirdeğini işlemek ve bütün istihsal maddeleri müşteriye ait olmak üzere 48 lira almakta idiler. Fabrikalar bir ton çekirdekten de 136,50 kilo pamukyağı, 15,50 kilo pamuk sabunu, 5 kilo linter, 2 kilo deşe ve 360 kilo küspeyi müşteriye tevdi etmeyi kabulleniyorlardı

Şimdi bu sırayı takiben hesabımızı yapalım.

	Lira	kuuş	Lira	kuruş
1000 kilo çekirdek kilosu 18,75 kuruştan				
Fabrikatörün ödediği ücret 1000X18,75=			187,	50
Fabrika bir ton çekirdeğe mukabil devlete muamele vergisi tenzilinden sonra 135—24,250=110,750 kilogram pamukyağını teslim ederek kiloda 187 kuruş carikaatır.				
187X110,750=	207,	05		
Fabrikaya kalan 16 kilo sabun bedeli	14,	30		
Fabrikaya kalan 365 kilo küspe bedeli	18,	25		
Fabrikaya kalan 5 kilo linter „	3,	00		
Fabrikaya kalan 2 kilo deşe „	0,	60		
	243,20			
Fabrikatörün çekirdeğe ödediği bedelin tenzili	187,50			
	55,70			
Halbuki aynı işi fabrikatörler 48 liraya yapmakta olduklarına nazaran	48,00			
Fazladan fabrikatöre kalan kâr	7,70			

Fabrikaların toptancı kârını alarak satacak teşkilâta malik bulundukları gözönunnde bulundurulursa bu işten ne kadar kazançlı oldukları meydana çıkar. Neticede millet bu parayı kesesinden ödeyecektir demektir. Bu hesaplarda pamukyağı müştakları asgari kıymetler uzerinden hesaplanmıştır,

Hesaplarımızda yanılıp yanılmadığımızı, efkârı umumiyeyi de tenvir etmek üzere, Ticaret Bakanlığının tavzihen yayımlamasını bekleriz. Bu şerait altında mukavele yapılmasının ne kadar yersiz olduğunu başka bir yazımızda açıklıyacağız.

Hisse Senetleri Harbi

Bir Amerikan Gazetesi Harbiye Nezaretini İtham Ediyor

Nevyork (H.)

"P. M.„ Gazetesi harbiye nezareti ittiham ediyor ve Amerikan işgal mıntakasında bulunan bu muntazam kimya kartelinin tahrip edileceğine kurtarılmaya çalışıldığını ve bu hususta alınan kararların hâlâ gizli tutulduğunu ifşa ediyor. Gazete ezcümle şunları ilâve ediyor :

‹Amerikan sivil işler işletmesi kimya mühendislerimizi bu karteli kurtarmak için Almanyaya gönderiyor. El altından yapılan bu iş I. G. Farben-Industrie kartelinin dağıtılması hakkındaki ilk anlaşmalara zıddır. Bu karar Amerikan başkomutanlığı tarafından alınmış ve Postdam anlaşmasi ile teyid edilmiştir›

‹I. G. Farben'i kurtarmaya uğraşan Amerikan hisse senetleri sahipleri Almanyanın eline sulhte dünya piyasasını nüfuzu altına alacak, harp halinde de harp malzemesi yapacak korkunç bir silâh vermeğe gayret ediyorlar.›

Teeyyüd etmeyen haberlere göre, Sovyetler Birliği I. G. Farben ve Opel fabrikalarını harp borçlarına mahsuben talep etmektedir.

Y. D. I. G. Farben harp içinde yalnız Alman ordularına harp malzemesi yetiştirmemiş, ayni zamanda dünya yüzündeki geniş teşkilâtı sayesinde bir casusluk şebekesi de kurmuştur. Bu şirketin İngiliz ‹Imperial Chemicals› ve Amerikan ‹Dupont de Numour› şirketleri ile gizli anlaşmaları vardır.

DIŞ HABERLER

Londra (H.)

le taksim edilmiştir: İsviçre

İÇ HABERLER

Eğede pamuk mevzuu

İzmir (H)- Eğede Amerikanın akala çeşidi pamuk ziraatı yapılmaktadır. Bu bölgenin sununei farkları dolayısiyle bazı seneler de zamanından evvel yağmurların başlaması neticesi olarak pamuk tamamen toplanamamaktadır. Dolayısiyle koza açmadığı görülmekte ve toplama güçlüğü karşısında kalınmaktadır. Bu nebatın iklim şartlarımıza göre islâhı islah istasyonunun üzerine düşen bir vazifedir. Bu arada iyi kalitede tohumluğun dağıtılması da önem verilmelidir.

Harp sonrasında dokuma sanayii olan memleketlerle rekabet edilebilmesi için evvelemirde pamuk istihsal maliyetinin düşürülmesi icabetmektedir. Her ne kadar Eğede mibzer makinalarıyle pamuk ziraatı yapılmakta ise de sulama, çapalama gibi diğer amaliyet anasırının ucuzlatılması lazım gelecektir. Bugün bu bölgede ... ihtiyacı

Kömür nakliye işinde yenilikler

Ankara 30 (H).

Kömür tevzi müessesesi halkın kömür almaktaki müşkülatını bertaraf etmek için yeni tedbirler almaktadır. Tevzi yerlerindeki vesaitin iptidailiği hasebile bir vagon ancak dört saatta boşaltılmakta, bu sebepten dolayı halk soğukta, kar ve yağmur altında saatlerce beklemektedir. Bu yerlerde yeni kurulacak tesislerle bir vagon dört saniyede boşaltılabilecektir. İdare gerekli malzemenin temini için siparişleri yapmaktadır. Bundan başka çadır bezinden yapılmış çuvallar içerisinde kömürler

AT YARIŞLARI

Bu hafta koşacak atları ve favorileri bildiriyoruz.

Sonbahar at yarışlarının onbirinci hafta koşuları yarın Ankara hipodromunda yapılacaktır.

Bu haftaki koşularından bilhassa ingiliz ve büyük arapların yarışı ehemmiyeti haiz bir mahiyet arzetmektedir. Fettan ve Gelinciğin nisbeten kısa olan bu mesafede yarışması çok enteresan görülmektedir. Bundan başka günün ikinci mühim koşusu olan büyük arapların yarışı, handikopörüne kilo tevzii işinde titiz ve isabetli davranmasından huvvetleri müsavi bir hale sokmuş bulunmaktadır. Bundan dolayı da yarış ehemmiyet kesbetmiştir.

Koşuların program ve tahminlerini veriyoruz:

1 inci koşu (Handikap) yarım kan ingilizlere mahsus, mesafesi 1800 metre, ikramiyesi 300 lira.

Kayıtlı atlar:

1 — Sebâreftar 63 kilo
2 — Burgaz 58 »

İki hayvanın kayıtlı bulunduğu bu koşu hiç de alâka çekici değildir. Burgaza faik bir durumda buluumak Sabâreftârın aradaki beş kilo farka rağmeu koşnyu kazanması normaldir.

Favori: Sabâreftardır.

2 nci koşn: ingiliz atlarına mahsus, mesafesi 1400 metre, ikramiyesi 1000 lira.

Günün en güzel koşusu olan bu yarışı Fettan mı, yoksa Gelincik mi kazanacak? İşte bu sual bu hâftaki koşuların en mühim sırrını ihtiva etmektedir. Kanaatime göre mesafenin biraz kısa oluşu bütün ümitleri Gelincik üzerinde toplüyor. Bir hafta istirahat etmiş bulunan Gelincik hiç şüpne yok ki bu koşu için hazırlanmıştır. Fettan ile Gelinciğin çekişmesinden Çiğdemin istifade edeceği akla yakın gelmektedir.

Favori: Gelincik

Plase: Fettan—Çiğdem

HİKÂYE

BÖBREK

SABAHATTİN ALİ

Niğde eski nüfus memuru Avni Akbulut, elinde yiyecek sepeti, arasında hammal, Sirkecideki « Güzel Nevşehir » otelinin daracık kapısından girdi. Burayı daha da darlaştırmak ister gibi bir kenara dizilmiş olan mermer masalarda taşra esnafı kılıklı birkaç âdam çay içiyorlardı. Avni Akbulut, köşedeki camekânlı yere sokuldu : « Kâtip nerede ?» diye, bitkin, yarı duyulur bir sesle sordu. İçine bir kişinin güç halle sığabildiği camekânda kocaman bir defterin üstüne eğilmiş çıplak kafalı, gözlüklü, orta yaşlı bir adam: « Buyurun, hoş geldiniz!» diye doğruldu. Avni Akbulut oradaki bir iskemlenin üstüne dermansız bir halde oturmuş, alnından boncuk boncuk dökülen terleri siliyordu. Kilitleri tutmadığı, kâyışları koptuğu için urganla sarılmış olan körüklü bavulu sırtından indirmeye çalışan hammal da ter içindeydi. Kâtip karşısındakinin bitkin halini farkedince alâkâlandı :

‹Geçmiş olsun, rahatsız mısınız?›

‹Evet, dermanım yok... Yol da az değil.. İstanbulun sıcağı da yamanmış ha!›

Kâtip biraz düşündü, önünde hızlı hızlı soluyan adamı süzdü, sonra:

« Size tek yataklı oda vermeliydi ama, hepsi dolu. Dur bakayım, on iki numarada bir yatâk boş. yanınızla yatacak olan çok ağır başlı, müslüman bir adamdır. Sabah çıktığını, geceleyin gelip yattığını bile duymazsınız. Yatak fiyatı da tabiî ikramlıdır.›

Hasta hasta iki gün yolculuktan sonra şöyle bir uzanıp dinlenmekten başka şey düşünmeyen Avni:

‹Neresi olursa olsun, sen bana odayı göster!› dedi, hammalla hesabı kestikten, nüfus kâğıdını teslim ettikten sonra kâtibin arkasından merdivenleri çıkmıya başladı. Bereket oda birinci kattaydı. Siyah eteklikli, topukları yırtık siyah çoraplı, şıpıdik terlikli şişman bir kadın yerleri siliyordu. Kâtibin emri üzerine ellerini üstüne kurulayarak on iki numaranın kapısını açtı, yorganın ucunu kaldırıp bakarak: « Dandemiz, buyurun! » dedi. Arkadan bavulu getiren bir garson üstü mermerli komodinden surahiyi, alarak

mış, röntgen yaptırmış, doktor böbrekteki taşı çıkarmadan olmaz, çok büyümüş, ilâçla düşecek gibi değil demiş, Avni de çoluk çocuğuyla helâllaşıp bıçağın altına yatmış. Beş altı ay rahat etmiş ama, hastalık bu sefer öteki böbrekte tepmiş. Yeniden röntgen yaptırınca sağ böbrekte hem de iki taş birden görmüşler. Artık Kayseri doktorlarına inanmaz olmuş, İstanbula gelmiş.

‹Bakalım şunların hocaları ne biçim imiş. Kayserinin operatörü kötü değildi ama, işini sıkı tutsa öbür böbrekte yeniden tepmezdi. Demek hastalığın kökünü bulup çıkaramamış, Pehriz et diye tutturdu. Yemeden, içmeden vaz geçecek olduktan sonra karnımı deştirirmiydim? Ağzına et koymayacaksın dedi. Et girmeyen yemekte tat olur mu? Uzatmıyalım, bizim hükümet doktoru buradaki hocasına mektup verdi, git kendini göster, lüzum ise o seni ameliyat da eder. hastalığı kökünden alır, dedi. Biz de evimizin nafakasını kestik, buraya geldik. Ne yaparsın, can herşeyden üstün. Bu gideceğim doktor da profesörmüş.›

Deminden beri karşısındakinin sözlerini, ‹bilirim bunların hepsini›, demek isteyen bir gülümseme ile dinleyen değirmi sakallı, profesör kelimesini duyunca âdetâ hiddetlenmiş gibi kaşlarını çattı :

‹Adı neymiş o profesörün?› diye sertçe sordu.

‹Dirim yurdunun sahibi Osman bey.›

Öteki korkunç bir şey görüyormu gibi gözleri büyümüş, yerinden fırladı :

‹Tatlı canına acıman yok mu senin?› diye bağırmağa başladı, ‹Kim verdi sana o kasabın adını? Herhalde ortak olmalılar. Yanımda adını anma, içim fena oluyor. Daha bir buçuk ay önce aslanlar gibi kardeşimi öldürdü. Bıçağının altına yatanın sağ kalktığı görülmüş mü? Üstelik te soyguncunun başta gideni. Bin liranın yüzünü görmeden kan çıbanı bile deşmiyor.›

Avni onun sözünü kesecek oldu :

‹Bizde o kadar para ne gezer, devletin hastanesine gideceğim, bu profesörün asıl vazifesi oradaymış.›

Önceki, cahil, tecrübesiz bir çocuğu düşüncesizce atacağı adımdan

... maları vardır.

DIŞ HABERLER

Londra (H.)

Türkiyenin iktisadî kalkınması hakkında yapilan gayretler ve bu arada beş senelik plân, iş mahafillerinde ehemmiyetle takip edilmektedir.

İngiliz basını şöyle diyor:

"Türk hükûmeti kimya, mensucat ve metalürji sanayilerinin kalkınması için 150 milyon ingiliz liralık beş senelik bir plân hazırlamıştır.

"Ayrıca İstanbulda 2 milyon lira sermâyeli bir vapur inşaat şirketi kurulacaktır. Bu şirket 500 ilâ 1000 tonluk tekneler inşa edecektir. Zonguldak havzası için de ayrıca 15 senelik bir plân hazırlanmıştır. Bu plân havzanın senelik istihsalini 3 den 7 milyon tona çıkaracaktır.

Sovyet Otomobil İstihsali

Londra (H.)

Sovyet hükûmeti büyük Gorki motör ve makine fabrikaları için beş senelik bir plân hazırlamıştır. Bu plânla fabrikanın istihsal kapasitesi 4,5 misli artacak ve senede 300.000 otomobil ve kamyon imal edilecektir. Şimdiki halde otomobil imalâtında Sovyetler Birliği bütün dünyada dördüncü, Avrupada birincidir; kamyon bakımından ise bütün dünyada ikinci gelmektedir.

Alman firmaları faaliyette

Vaşington (H).

Maliye nezareti tarafından neşrolunan bir rapora göre, eksperler tarafından yapılan araştırmalar neticesinde halen bitaraf memleketlerde 750 alman firmasının başka isimler altında faaliyette bulunduğu anlaşılmıştır. Bu firmalar muhtelif memleketlere şöyle taksim edilmiştir: İsviçre 214, İspanya 112, Arjantin 98, Portekiz 58. Yalnız I. G. Farben'in İsviçrede 8, İsveçde 4, Portekizde de 3 şubesi vardır.

İktisadî teşekküllerimiz

(Baş tarafı ikinci sahifede)

rafın ölçüsü yoktur. Bu itibarla istihsal, kredi, ve satış mevzularını bir kül olarak mütalea etmek doğru olur. Meselâ: hususile pamuk ve tütünden başlamak üzere ziraî istihsal kooperatifleri kurmak suretile tohumun seleksiyonu ziraat makinalarının ve ambalaj maddelerinin normalizasyonunu da faaliyet hudutları içine alacak bir kanunuuun hazırlanmasını faydalı buluyoruz. Bu takdirde kooperatif, küçük işletmeleri büyük bir işletme haline sokacak, tarla sahipleri kendi arazilerinin üzerinde çalışmak suretiyle bedenî veya fikri sayilerinin nakden kıymetlendiğini göreceklerdir. Fazla istihsal dolayısile eski senelere nazaran hem kendileri, hem de millet istifade etmiş olacaktır.

Demokratik tarzda kurulmuş demokratik müessese.erle en rasyonel şekilde ziraî sanada kalkınma ile siyasî demokrasiye de hazırlanma imkanı bahşedilmiş olacaktır kanaatındayız.

M. Ü.

318 HARBİYE MEZUNLARI TOPLANTISI

Harbiyeden diploma aldıklarının 43 üncü yıldönümüne tesadüf eden 6 aralık 945 perşembe günü saat 15 te 318 liler İstanbul Orduevinde toplanarak yıldönümlerini kutlıyacak ve şehid arkadaşlarını takdis edeceklerinden o gün sınıfdaşların hazır bulunmaları rica edilmektedir.

... hususi makinalariyle pamuk ziraati yapılmakta ise us sulama, çapalama gibi diğer inaliyet anasırının ucuzlatılması lazım gelecektir. Bugün bu bol- ... bilhassa traktör ihtiyacı hissedilmektedir.

Modası geçmiş Platt ve Armstrong makinaları yerine Savgin çırçırlarının yavaş yavaş yerleşmesi eski makinaların kendiliğinden tasfiyeye tâbi tutulmasına müncer olacaktır. Şayet Sumer Bank rasyonel bir çalışma sistemi kurmak tasavvurunda ise çırçırlama neticesinde hasıl olan çekirdeklerden tonumluga ayrılan kısım haricinde kalanlardan pamuk yağı, sabun, deşe, küspe gibi müştaklarını da işleyecek tesisatı gecikmeden ve mahallinde kurmalıdır. Bu takdirde dokuma senayii daha ucuz bir maliyetle işlemiş olacaktır.

Bugün çekirdekleri satmak suretiyle elinden çıkaran Sumer Bank. her yıl milyonlarca liralık kârdan mahrum kalmaktadır.

KONSER

Piyanis Neclâ Tarcan yarın akşam 21.42 de Ankara radyosunda bir konser verecekdir.

KARADENİZDEKİ SERSERİ MAYINLAR

Son günlerde çıkan fırtına yüzünden Karadeniz sahillerine bir çok serseri mayin vurmuştur. Bu mayinlerin derhal imha edilmesi için ilgililere lâzım gelen emirler verilmiştir.

Mayinler bilhassa, İğneadanın Panayır iskelesinin iki mil açığı ile Kefken fenerinin Poyraz cihetinde ve sahilden altı mil mesafede ve gene Kefken feneri önü ve Şilenin Ağva deresi önlerinde bulunmakdadır.

DUL-YETİM VE EMEKLİ MAAŞLARI VERİLİYOR

Üsküdar, Beyoğlu, Eminönü, Fatih, Beşiktaş, Kadıköy. Malmüdürlüklerinden, mali senenin değişmesi yüzünden bir defaya mahsus olmak üzere emekli dul ve yetimlerin aralık 1945 zat maaşları pazartesi gününden itibaren verilecektir. Tediyat perşembeye kadar devam edecek ve bir aylık aynî yardımlar da verilecektir. Yılbaşında da ocak, şubat, mart aylıkları ödenecektir.

İKTİSAT VE TASARRUF HAFTASI

İktisat ve tasarruf haftası Aralık ayının 12 sinde başlayacaktır.

Bu hususta ilgili makamlar çalışmalara başlanmıştır.

zemenin temini için siparişleri yapmaktadır. Bundan başka çadır bezinden yapılmış çuvallar içerisinde kömürler evlere kadar komyonlarla taşınacak, bu suretle herkes kömürünü evinde teslim alacaktır. Halen İstanbulda bulunan Genel Müdür Sadreddin Enver Kuruçeşmede bu tesislerin kurulup kurulmıyacağı ile de ayrıca meşgul olmaktadır. Ankaraya ilk kar yağmıştır. Serpinti halinde deavm etmektedir.

TIB TALEBE CEMİYETİ

Cemiyetimizden yıllık kongresi 30/11/945 cuma günü saat 16 da Üniversite merkez binasında 6 numaralı fizyoloji dershanesinde yapılacaktır. Arkadaşların gelmeleri rica olunur.

RESİM SERGİSİ

Aralık ayının ilk günü açılacağını yazdığımız Zeki Faik İzerin resim sergisi 8 aralık cumartesi günü Beyoğlunda İsmail Oygar atelyesinde açılaçaktır. Sergide ressamın yağlı boya. sulu boya resimlerile fotoğraf eserleri teşhir olunacaktır. Sergi on beş gun müddetle açık bulunacak ve herkes tarafından serbestçe gezilebilecektir.

BUGÜN AMERİKADAN BİR TİCARET GEMİSİ GELECEK

Bugün limanımıza Amerikan Bandralı Esport lines kumpanyasının Esecutor gemisi gelecektir gemide kulliyetli miktarda ithal malları bulunmaktadır.

Ayın 12 sinde de gine Aynı firmanın Esc Hester vapuru limanımıza gelecektir.

Her iki gemi içinde yük vermek üzere muracaatlar başlamıştır.

DARÜLACİZE PİYANGOSU DÜN ÇEKİLDİ

Darülacezenin 50 inci yılının kutlanması dolayısiyle tertip edilen piyango dün çekilmiştir.

Altın Fiyatları

Dün Borsa harici bir reşat altını 34.80, gulden 32.95, İsviçre 31.10 İngiliz 42.50 külçe 5.18 kuruştan satılmıştır.

Gelinciğin çekişmesinden Çiğdemin istifade edeceği akla yakın gelmektedir.

Favori: Gelincik

Plase: Fettan—Çiğdem

3 üncü koşu: İki yaşlı ingilizlere mahsus mesafesi 1400 metre, ikrâmiyesi 600 lira.

Koşuya kayitlı 4 taydan ilk nazarda göze çarpan «Roket» tir. Son zamanlarda kuvvetli bir t a y o l d u ğunu ispat eden R o k e t e en yakın r a k i p o l a r a k Yoncayı görmekteyim.

Favori: Roket — Yonca

4 üncü koşu: Üç yaşında arap taylarına mahsus mesafesi 1000 metre, ikrâmiyesi 500 lira.

Aşağı yukarı müsavi kuvvetlere malik bulunan bu 4 arap tayından Kovboy ve Nurcan diğerlerine nisbeten faik bir durumdadır. Çok süratli geçecek olan bu koşuyu kanaatimce Kovboy rakibinin elinden alacaktır. Son haftalardaki koşulariyle de bunu ispat etmektedir.

Fovodi: Kovboy

5 inci koşu: (Handikap) Büyük arap atlarına mahsus mesafesi 2000 metre, ikramiyesi 500 lira

Koşuya kayıtlı atlardan Tarzan ile Tufanın kiloları oldukça ağırdır. Bu yüzden koşturulmayacakları muhtemel görülmektedir. Yarışa iştirâk ettirildikleri takdirde dahi netice alamıyacakları muhakkak gibidir. Bu vaziyete göre Fışfış ve Çağlayân ön plâna geçmektedir. Yılmazruşen ve Mihrace de plase olarap zikredilebilir.

Favuri: Fışfış — Çağlayan

Plase : Yılmazruşen

Çifte bahis 2 - 3 üncü koşular arasındadır.

İkili bahis 5 inci koşudadır.

Maaşlar veriliyor

Ücretli memurların aylıkları dün tevzi edilmiştir. Maaş alan memurların aylıkları da bugün verilecektir.

... numaranın kapısını açtı, yorganın ucunu kaldırıp bakarak: « Dana demiz, buyurun! » dedi. Arkadan bavulu getiren bir garson üstü mermerli komodinden surahiyi alarak suyunu değiştirdi, sonra her üçü: « Hoş geldiniz, istirahat buyurun, » diyerek çekildiler.

Kendini elbisesiyle yatağın üstüne atan Avni Akbulut hemen uyudu. Bir takım tıkırtılarla uyandığı zaman ilk gözüne çarpan şey tavanda sönük bir ışıkla yanan, sinek pisliği içindeki elektrik lâmbası idi. « Desene, akşam olmuş. » diye düşünerek başını yana çevirdi. Elli yaşlarında) kısâ değirmi sakallı, kıyafetine bakılırsa Anadolulu bir adamın pabuçlarını çıkarıp, somyası gıcır gıcır eden karyolaya yerleştiğini gördü. Kendisi de biraz doğruldu. Onun uyandığını farkeden karşı yataktaki, sakalını sıvazlıyarak:

«Safa geldiniz, yabancısınız her halde?» diye sordu.

«Safa bulduk. Niğdeliyim.»

«Dimeyin! Ben de Bor'luyum.»

«Çok güzel, kimlerdensiniz?»

Hemen ahbap oluverdiler. Değirmi sakallı sık sık Niğdeye gidip geldiğini, orada birçok bildikleri olduğunu söyledi. Hattâ kızını Niğdeli birine verdiğini anlatırken, «Nikâh için nüfus kayıtları çıkarttığımda sizi görmüş olacağım, bana hiç yabancı değilsiniz!» diye tanıdık bile çıktı. Ayak esnaflığı yapar, memleketten elma kurusu, fasulya, nohut getirtir, burdan oraya da kıl çuval, kösele, mıh, nalça gönderirmiş. Elhamdülillâh işi fena değilmiş ama, geçenlerde memleketten birkaç hısımı hasta olup İstanbula gelmişler, onları doktor doktor gezdirmekten işleri yüz üstü kalmış. Eloğlu birbirinin elinden ekmeğini almak için kurt gibi bekliyormuş. Doktorun da iyisini, helâl süt emmişini buluncıya kadar hayli dolaşmışlar, hayli masarife girmişler. Maazallah insan bir soysuzunun eline düşerse malına mı, canına mı yanacağını bilemezmiş.

Lâkırdı hastalık ve doktor meselesine dökülünce Avni Akbulut'un da dili açıldı. O da İstanbula derdine derman aramıya gelmişti. Üç seneden beri çektiği böbrek sancısından kurtulmak için almadığı ilâç kalmamış, bir yıl önce Kayseri hastanesine var-

«Bizde o kadar para ne gezer, devletin hastanesine gideceğim, bu profesörün asıl vazifesi oradaymış.»

Ötekisi, cahil, tecrübesiz bir çocuğu düşüncesizce atacağı adımdan alıkoymak isteyen şefkatli bir baba gibi biraz üzüntülü, biraz hükmedici bir tavırla Avni'nin yanına sokuldu:

«Daha beter ya,» dedi, «adamın iflâhı işte o hastane dediğin yerde kesilir. Belli, senin bu doktor milletinden haberin yok... Aslan kardeşim, orada hastaya bakmazlar, acemi doktorlara ders gösterirler. Ellerine bir düştün mü yakanı kurtarabilirsen aşkolsun. Kesip biçecek insan lâzım onlara... Adamın karnını bir yardımlar mı, yandı fıkara gayri... Hasta olan yerini de deşerler, hasta olmıyan yerini de... Oranın usulü öyle... Yeni yetişen doktorlar bakacaklar. Âfet olan yer ile sağlam yeri ayırd etmesini öğrenecekler. O profesör dediğin, hastaya elini bile değmez, başına kum gibi üşüşen parmak kadar oğlanlara, kızlara: kes şurayı, kes burayı der, o zibidiler de çalarlar bıçağı. Allah yardımcın olsun. Dedim ya, sana o mektubu veren doktor dostun değil imiş. Hadi, diyelim o eloğlu, senin kendine acıman yok mu?»

Ayni Akbulut dili tutulmuş gibi karşısındakinin yüzüne baktı kaldı. Birkaç kere yutkundu, fakat müdhiş bir korku, gurbet ellerde çocuğun çocuğun bıçağıyla doğramak korkusu, bütün vucudunu bir ter ve titreme halinde sarmıştı. Boğazından ses çıkmıyordu. Değirli sakallı yatak komşusu elini yavaşca omuzuna koyarak:

«Üzülme canım,» dedi, «Ama üzülme demek de boş lâf, can pazarı bu. Ve lâkin her şeyin çaresi bulunur. Doktorun da helâl süt emmiş, vardır elbette... Dedim ya, çok gezdik, dolaştık, çok masarif ettik amai şu doktorların iyisini, kötüsünü bilir olduk.»

Bir parça kendini toparlamıya çalışan Avni, acele bir yardım bekler gibi iki elini birden uzatarak:

"Kurbanın olayım, bildiğin bir insaniyetli doktor var mı? Hani şu böbrek işinden da anlıyan bir doktor...»

Öteki, merhametli bir gülümseme ile başını sallıyarak cevap verdi:

— Devamı var —

24 SAAT

Dünya Devleti

İngiliz dış bakanı Mister Bevin son nutkunda kendi memleketini alâkadar eden birçok meselelerden bahsederken zamanımız insanlarına teselli verecek bir hayale de dokundu: Tek dünya devleti. İsterseniz buna, başkaları gibi biz de, milletler federasyonu diyelim. Bu hayal yalnız politikacıların, gazetecilerin değil, hattâ Einstein gibi pozitif ilimlerle meşgul insanların da aklından geçiyor. Son Lordlar Kamarası müzakeresinde, hükûmeti yüksek meclis âzası nezdinde temsil eden Lord Cramborn da aynı mesele üzerinde konuştu. Bahis mevzuu, Einstein için olduğu gibi muhterem Lord için de yine atom bombası meselesi idi. Lord diyor ki dünya meselelerinin biriktiği köhne Avrupa kıtası yarısı garpta, yarısı şarkta iki medeniyet halinde geçilmez sedlerle biribirinden ayrılmış bulundukça bir dünya hükûmetinin tesekkülü ihtimali yoktur. Bunun için herşeyden evvel Sovyet Rusyanın garp milletlerine karşı olan itimatsızlığını gidermesi icabediyor. Muhterem Lorda göre Sovyetler kendi hudutlarını Avrupa müşahitlerine, ajanlarına açıkça her meselede hallolacak.

Eski muhafazakâr hükûmetin Hindistan nazırı Mister Amery de bir toplantı esnasında milletler federasyonu lehine hemen hemen aynı sözleri tekrar ediyor. Hattâ eski nazıra göre milletler kendi İstiklâllerini muhafaza ederek ancak rıza ve muvafakatlariyle böyle bir federas-

ŞEHİR VE YURT HABERLERİ

Ticaret - Sanayi Odaları

Dünkü Meclis toplantısında bazı yeni kararlar alindi

Ticaret ve sanayi odası meclisi dün saat 15.30 da toplanmıştır. Toplantıda Maliye bakanlığınca hazırlanmakta olan damga kanunu tasarısı hakkına oda mütalaasını bildiren rapor okunmuş ve tansin edilmiştir. Bilânara muntelif sanayi ve ticaret erbabının kazanç vergileri hakkında yazılan raporda okunarak kabul olunmuştur.

Diğer taraftan İzmirde yapılan üç büyük ticaret odasını kararlarını Ankaraya Ticaret Bakanlığına arzetmek üzere şehrimiz ticaret odasından Mitnat Nemli ve Suad Kara Osman seçilmişlerdir. Bu nususa yapılacak olan görüşmelere İzmirden Hakkı Balcı ve Şeref Remzi Reyent, Ankara Ticaret odasından ise Vehbi koç ve Uzeyir Avunduk iştirak edeceklerdir.

HASAN ALİ YÜCEL LONDRA'DAN AVDET EDİYOR

Londra: 30. aa —

Anadolu Ajansının özel munabiri bildiriyor:

Onbeş gündenberi Halkevinde sekreterlik nahiye devam etmekte olan konferansların sonuncusu dün kalabalık dinleyici huzurunda Hasan Ali Yücel tarafından verilmiştir.

İngiltere'ye gelmek arzusu, İngiliz milletinin bu harp esnasında gösterdiği gayret ve güttüğü davaya hayranlık, milletlerarası eğitim kongresinde Türkiye'yi temsil vazifesi beni İngiltere'ye getirdi, diyerek söze başlayan bakan, Türkiye de 25 yıl içinde üstünde durulan başlıca meseleler: sağlık, ziraat, sanayi, bayındırlık ve demokrasinin tekamulü yolunda atılan adımlar bakımından iç siyasetimiz üzerinde konuşmuştur. İngiltere'de dört bir aylık ikameti esnasında gördüğü misafirperverlik [illegible]

BAKANLAR ARASI KOMİSYONDA

Hayatı ucuzlatmak için düsünülen tedbirler

Bazı haberlere göre: Ticarî navlun ucuzlayacak -- Yağ fiyatları yükselmeyecek -- Şeker, kumaş ve zarurî gıda maddelerinin fiyatlarında indirmeler yapılacak

Ankarada toplanan bakanlar arası komüsyon çalışmalarına devam etmektedir. Şehrimize gelen haberlere göre komüsyon hayatı ucuzlatmak hususunda bazı kararlar almış, bilhassa zarurî ihtiyaç maddeleri fiatlariyle nakil masrafları fiatlarının topyekûn ucuzlatılmasını prensip olarak kabul etmiştir.

Bundan başka ucuzlatılması düşünülen maddeler şöyle sıralanmaktadır.

Yiyecek, giyecek, yakacak maddeleri ve nakil masrafları meselesi vardır. Yiyecek maddelerinin en önemlisi olarak ekmek, yağ, şeker, zahire ve et gösterilmektedir.

Ekmek ve et fiatlarının düşürülmesi için mahalli belediyelerin vazifelendirilmesi ayrıca bu işle hükûmetin de meşgul olması düşünülmektedir.

Bu arada ekmeklik unla yapılan maddelerin fiatlarının indirilmesi ve ekmek imal masraflarına tesir eden amillerin ortadan kaldırılması, düşünülen meseleler arasındadır.

Bundan başka ulaştırma Bakanlığı et nakliyatındaki navlun için ayrıca tetkikler yaptırmaktadır.

Yağ meselesini halletmek işi Ticaret Bakanlığına verilmiştir.

Zeytinyağı fiatlarının bugün için düşürülmesi imkânsız görülmektedir. Sadeyağ fiatlarını düşürmek de kabil olmazsa yeni vaziyette kadar bugünkü fiyatlar sabit tutulacaktır.

Bu meselenin de katî surette tespit edilebilmesi için Bukanlık müfettişleri ihtisasl bölgelerinde tetkiklerde bulunmaktadırlar.

Yiyecek maddelerinden en mühimmi olan Şekerin ucuzlatılması için Ekonomi Bakanlığınca yapılan tetkikler bitmiştir. 946 senesinde Şeker fiatlarında bir miktar ucuzlatılması muhtemeldir.

Zahire fiatları için ise toprak mahsulleri ofisi yakında tanzim satışlarına başlayacaktır.

Giyecek maddeleri fiatlarında değişiklik yapma selâhiyeti Ekonomi Bakanlığına verilmiştir.

Sümer Bank, Bakanlığın emriyle bir iki ay evvel kumaş fiatlarında yaptıdığı ucuzlatmadan sonra 946 yılı içinde de fiyatlardan yüzde 15 - 20 nispetinde de bir indirme yapacaktır. Bu arada pamuk ve ipek iplikleri fiatları da indirilecektir.

Ayrıca yine 946 yılı başında halka yünlü elbiselik kumaş tevziatı da yapılacaktır.

Yakacak maddelerinde şimdilik bir tenzilât yapılmasına imkân görülmemektedir.

Mahalli kömür fiatlarının düşürülmesi ile de o yerlerin Belediyeleri meşgul olacaktır.

Nakil ücretleri meselesini de Ulaştırma Bakanlığı ele almış ve bu hususta bir ucuzlatma programı hazırlanmıştır. Bu programa göre ucuzluğa evvelâ ticarî, fakat zarurî olan maddelerin navlunlarından başlanacak ve yavaş yavaş bütün nakil ücretleri ucuzlatacakdır.

Yakacak maddelerinde

Güzelleştirme Vergisi

Bazı vilâyetlerin Güzelleştirme cemiyetleri halktan zorla para toplamış !..

İl ve İlçelerdeki güzelleştirme cemiyetleri tarafından bir müddettenberi halktan para toplanmakta idi.

Bu şekilde halktan mecburî para alınması birçok dedikodulara ve şikâyetlere yol açmıştır. Alâkalı makamlar nezdinde yapılan müracaatlar nazarı itibare alınmış ve bu husus tahkik edildikten sopra İç İşleri Bakanlığından İl ve İlçelere birer tamim gönderilmiştir. Bu tamimde güzelleştirme cemiyetleri adına halktan mecburî para alınmaması tasrih edilmektedir. Arzu eden şahıslar bu cemiyetlere teberruda bulunabilecek, fakat hiç kimseden zorla para alınmayacaktır.

Bu tamim İl ve İlçelerde büyük bir ilgi ile karşılanmıştır.

İZMİR VALİSİ ANKARA'YA ÇAGRILDI

İzmir, 30 (hususî)— İç İşleri Bakanlığı, İzmir valisi Şefik Soyeri Ankaraya çağırmıştır. Valinin pazartesi günü Ankaraya gideceğini söylenmektedir:

Hatırlarda olduğuna göre cümhuriyet bayramı gecesi Şefik Soyerin oğlu Dündar Soyer, balo dönüşünde, Nafia müdürüne ait resmî otomobili, arkadaşı İsfendiyar ve karısı doktor Perihan Atamer'e vermiş, otomobili kullanan İsfendiyar Kordonboyundan geçerken bir kaza neticesinde iki kişinin yaralanmasına sebep olmuştur.

İzmirde çıkan Ekonomi gazetesinin, bu havadisi yazması üzerine vali, siyasî neşriyat yaptığı iddiasile ve matbuat kanununun 18 inci maddesinin kendisine verdiği salâhiyete dayanarak kapatmıştı. Ayrıca da gazete sahibini mahkemeye de vermiş ise de savcı meni muhakeme kararı vermişti.

Mersinde yağmur ve fırtınalar

Mersin: 30. a. a.

Mersin'de üç gündenberi devam eden şiddetli yağmurlardan sonra bugün limanda şiddetli bir fırtına çıkmış ve konya vapuru boşaltma işini yarıda bırakarak İskenderun'a gitmiştir. Limanda yük almak ta olan İsveç bandıralı Likindland vapuru da fırtınanın şiddetinden karaya oturmamak için limandan 1 mil açılmıştır. 3 motör limanda demirliyken batmıştır. Bir motör de karaya oturmuştur. Liman şirketinin bir mavnası batmıştır.

Halifaksın ziyareti

Nevyork 30 (R) — Vaşingtondan bildiriliyor: İngiltere elçisi Lord Halifaks Amerika hariciye nazırını ziyaret etmiş ve aralarında günün meselelerine daha uzun bir konuşma [illegible]

Yeni vergiler

Ankara,30 (Hususî) — Bakanlar gelir vergisi hakkındaki görüşlerini mâliyeye bildirmişlerdir. İlgili diğer tasarılarla beraber bu günlerde Meclise sunulacaktır. hukukî ve hükmî şahsiyeti haiz herkes bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratlarının safi tutarı üzerinden vergiye tâbi tutulacaktır gelir ticarî kazançtan, maaş ücreti, aylık aidat, tahsisattan serbest meslek kazançlarından, ziraî kazançlardan, menkul sermaye atlarından gayri menkul sermaye iratlarından tetekküp edecektir, gelir kaynakları bir beyanname ile ilgililere bildirilecek, verginin tesbitinde bu beyannameler esas olacaktır. Gelirin ilk 2000 lirasından yüzde on, sonra gelen 4000 lirasından yüzde 15, sonra gelen 4000 lirasından yüzyirmi sonra gelen 4000 lirasından yüzde 25, sıra gelen8000 lirasından yüzde 30, sonra gelen 8000 lirasından yüzde 35 sonra gelen 16000 lirasından yüzde 40, sonra gelen 24000 lirasından yüzde 45, sonra ge-30000 lirasının yüzde 50 ve 100000 lirasından yüzde 55 nisbetinde vergi alınacaktır. Gelir vergisinden başka kurumlar vergisi işletme ve gezginci işler vergisi tasarısında meclise verilecektir. Bu tasarıların mecliste şiddetli münkaşalar mucip olacağı tahmin edilmektedir. Gelecek yıl içerisinde tasarılar kanunlaşacak, 1947 yılbasından itibaren defterlerin tutulmasına başlanacaktır.

TAYYAREDEN SONRA

şimdi de bir İngiliz denizaltısı kayboldu

Londra, 30 (A. A.)

Bir denizaltı gemisi kaybolmuştur. Şimdiye kadar henüz bulunamayan meteor uçağından sonra şimdi de bir denizaltının kaybolduğu bildirilmektedir. Bu

lariyle böyle bir federasyona dahil olabilirler.

Hariciye nazırı ve diğer İngiliz devlet adamları, eğer söylediklerine kendileri de inanıyorlarsa bilmeleri icabeden bir nokta var ki bugün herkesi tehdit eden üçüncü bir dünya harbi tehlikesi ulu orta bir ihtilâfdan doğmuyor: Uzun, sosyal, ekonomik bir tekâmülün netecesinde dünyanın iki büyük parçaya ayrılmasından tevellüt ediyor. İşte Lord Cramborn'un işaret ettiği iki bölge, bir tarafta sosyalist iş sistemi, diğer cihette ferdî mülkiyet hukukuna dayanan bildiğimiz sistem. Bu ikinciler 1917 inkılâbından sonra pek iyi anladılar ki eğer sosyalist iş sistemi birleşir, muvaffak olursa kendileri için mukadder olan ölümdür. Çünkü ferdî mülkiyet, serbest ekonomi ve rekabet sisteminde istihsal, kâr üzerine hesabedilir. Sosyalist sisteminde ise istihsal, milletin ihtiyaç listesine göre tanzim olunur ve istihsal, bu liste yekûnunu geçecek surette tertiplenir. İşte muhterem ingiliz hatipleri bu biribirine düşman olan iki sistemi nasıl bir dünya federasyonu içinde biribirile barıştıracaklarını izah edemiyorlar, veya izah etmek işlerine gelmiyor.

1917 inkılâbından sonra sosyalist iş sistemini torpillemek için yapılan bir sıra tecrübeler Rusyada dahilî harpler, Finlândiya ve şimal sahillerinden İngiliz, Alman ve Fin tecavüzleri, Uzak Şarktan Japon istilâsı, daha sonra Sovyetler ülkesinin bir karantina duvarile çevrilmesi ve bu duvarın gerisinde hazırlanan milletler arası faşizm, bütün bu haçlı seferlerinden bir şey çıkmadı, hattâ beklenmiyen neticeyi de verdi.

Şimdi Avrupa politikasını idare edenler ve Amerikaya hâkim olan yüksek finans mahfilleri bir çıkar yol arıyorlar. San Fransisko emniyet misakile neo-faşizm tertibatı arasında bocalamaktadırlar. Bu meyânda, arada sırada, dünya federasyonu gibi tatlı sözler de dinlemek fırsatını buluyoruz. Fakat okuyucularımız bizi bedbin zannetmesinler. Milletleri üçüncü dünya harbine sürmek kolay olmıyacak. Mösyö Hitler, harbi Londra şehrinin göklerine kadar taşıyarak dünya sulhüne büyük bir hizmet etmiştir. Çünkü bu sayededir ki Londralılar ilk defa olmak üzere harbin bugünkü manasını fiilen anlamış oldular.

— Yeni Dünya —

te e dexi bir aylık ikameti esnasında gördüğü misafirperverlikten ve nezaketten teşekkurlerle bahsederek sözlerine nihayet vermiştir.

Bakan A. Î Yücel dün akşam Claridge otelinde İngiltere Millî Eğitim Bakanı Miss Vilikinson ve Devlet Bakanı Noel Baker şerefine bir ziyafet vermiştir.

Hasan A. Î Yücel başkanlığındaki Türk heyeti bugün Kahire yoliyle Türkiye'ye hareket etmiştir.

Aydın, 30. (A.A.)

Aydın Belediye Meclisi Kasım ayı toplantılarını bitirmiştir. Meclis 1946 yılı belediye bütçesini 271337, elektrik ve su idaresi bütçesini de 163,046 lira ve denk olarak kabul etmiştir.

Mersin: 30. (A.A.)

İki gündenberi Mersin ve çevresine çok faydalı yağmur yağmaktadır. Çiftçilerle bahçivanlar sevinç içindedir.

olmazsa yeni vaziyette kadar

dilmiş ve bu husus tahkik edildikten sonra İç İşleri Bakan-

Bu tahkik il ve ilçelerde büyük bir ilgi ile karşılanmıştır.

yaret etmiş ve aralarında günün meselelerine daha uzun bir konuşma olmuştur.

Yugoslavya'da Cümhuriyet

Belgradda sevinç tezahürleri

(Baştarafı 1nci sahifede)

hallî hükümetlerinden cümhuriyet şeklinde birarayа gelmiş halkçı bir devlettir.

2.— İşbu kararla, Yugoslav milletleri adına Yugoslavyada kralçılık kesin olarak kaldırılmış ikinci Petro ve onunla beraber Karajorjeviç hanedanı evvelce kendilerine verilmiş olan haklardan iskat edilmişlerdir.

Belgrad, 30 (A.A.) Yugoslav maliye bakanının tavsiyesile niyabet meclisi, Yugoslav millî bankası müdürü ile müdür muavinine ve idare meclis üyelerine işten el çektirmiştir.

Yeni idare meclisi, bu bankanın Yugoslav federasyonuna dahil devletler tarafından tayin edilen tüccar ve işçilerden mürekkep bulunmaktadır.

Belgrat (R.) — Yugoslavyada Belgrat, Zağrep, Üsküp gibi şehirlerdeki halk tezahüratı devam etmektedir. Belgrattaki tezahürata 120 binden fazla insan iştirak etmiş ve millî cephe hükümetine, millet kahramanı Marşal Titoya ve Yugoslav federe Cümhuriyetine bağlılığını haykırmıştır.

Konsolosun gazetemize beyanatı

(Birinci s. devam)

Başkonsolos bu hususta kendisile görüşen muhabirimize aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

"29.11.1945 günü Yugoslov milletvekilleri başvekil Titonun başkanlığında tarihî bir toplantı yaparak «Yugoslavya millî federasyonu cümhüriyetini ilân etmiş, kral ve ailesinin bütün hükümranlık haklarının ilgası ve mülklerinin millete mal edilmesi hakkında bir kanun çıkarmıştır. Artık kralın Yugoslovya ile hiçbir ilgisi kalmamıştır.

Yugoslav milleti için yeni bir ufuk açılmıştır. Şimdi Yugoslavyada bütün milletlerin ve vatandaşların eşitliğine dayanan birlik kurulmuştur. Kral zamanında bu mümkün değildi. Çünkü kral ve partizanları reaksiyonerdiler. Kral zamanında şoven bir nasyonalizm vardı. Hür yaşamak mümkün değildi."

General Mihailoviç'in, Yugoslav milletini, yakında kopacak ayaklanmaya hazır olmaya davet ettiği haberi üzerinde fikrini soran muhabirimize başkonsol şunları söylemiştir:

"Kral ve Mihailoviç Yugoslavyayı mahvetmek için uğraşacaklardır. Fakat bu uğraşma boşuna olacaktır. Yugoslav milletini kendi reyiyle yürüdüğü yoldan hiçbir kuvvet çeviremiyecektir. Bunların halk üzerinde hiçbir tesiri olmayacaktır. Yugoslavya bugün sağlam bir temel üzerine kurulmuştur. Bu temelde son cihan faciasında ölen bir buçuk milyon Yugoslavın cesedi vardır. Halkın kendi isteğile kurulan bir rejim yıkılamaz.

Yeni Dünya: Federatif Cümhuriyetin, dost Yugoslav milletini, ebedî bir sulh dünyasa çerisinde, refah ve saadete alıştırmasını temenni eder.

İsveç

Komünistlerle sosyalistlerin beraberliği

İstokholm 30 (R) — Mayısda yapılacak olan belediye seçimlerinde komünistlerle sosyalistler namzetlerini tek istede birleştireceklerdir.

Filistinliler Bevin'i

İkiyüzlülükle itham ediyorlar

Kudüs, 30 (A.A.) Reuter muhabiri bildiriyor: İngiliz dışişleri bakanı M. Bevin'in Filistin meselesi hakkında son demecine bir cevap telâkki olunan beyanatında Filistin yahudi idaresi icra komitesi başkanı M. David Ben Gurion İngiliz dışişleri bakanının demecini beş noktadan tenkid etmiştir:

1— Nutukta, İşçi Partisinin Filistin siyaseti hakkında hiçbir kayıt yoktur.

2— Nutuk yahudi milletinden bahsetmekte, fakat sık sık "Yahudiler" veya "Yahudi Cemiaası" gibi tâbirlerkullanmaktadır. Halbuki manda, yahudi milletini resmen tanımaktadır. Ve esasen yahudi milleti mandanın mevcudiyeti sebebini teşkil eder.

3— Millî yahudi uydur mefhumu yok olmuştur. Bevin yalnız yahudi yurdundan bahsetmektedir.

4— Nutukta deniliyor ki: Mandanın ilâanındanberi Filistin tarihi bir arap-yahudi mücadelesi tarihinden ibarettir. Acaba, Bevin iki harp arasında yahudi milleti tarafından başarılan emsalsiz imar ve kalkınma teşebbüsündeu bahsedildiğini duymamış mıdır?

5— Bevin'in beyanatında yahudi milletinin bugün için yurtsuz olduğundan da bahsedilmiyor.

M. Gurion, Kudüs'de toplanan yahudi meclisinin olağanüstü oturumunda şu beyanatta bulunmuştur:

Kabul etmek lâzımdır ki, Bevin'in beyanatı kurnazca hazırlanmıştır. Nutukta pek çok müphem noktalara ve hafif imalara tesadüf ediliyor. Hiç şüphe yok ki, bu nutuk, Dışişleri Bakanlığı erkânının İşçi Partisi karşısında beyanatının hem yahudileri hem arapları memnun ettiğini iddia edebilmesine müsaade edecek bir tarzda hazırlanmıştır.

Bevin sionizm'e karşı harp açmış bulunuyor. Bununla beraber yahudilere iltifat savurmaktan da geri kalmış değildir. Bir yandan yahudi quisling'lerini, bir yandan da Arap Birliğini Yahudilere karşı seferber etmektedir.

İngilizler tedbir alıyor

Batavia 30, (A.A.) - İngiliz resmî kaynaklarından alınan haberlere göre, Cava'nın doğusundaki kara nakil vasıtaları gittikçe tehlikeli bir duruma girmektedir.

Hava kuvvetleri, yolları açmak ve baskın hareketlerinde müdahalede bulunmak suretiyle bu askerî kafileleri ve ikmal sevkiyatını himaye etmektedir.

bulunamayan meteor uçağından sonra şimdi de bir denizaltının kaybolduğu bildirilmektedir. Bu denizaltı İngilizler tarafından ele geçirilen ve mutarekeden sonra teslim olan 86 denizaltı gemisinden mürekkep bir düşman kafilesine mensup bulunmakta idi. Batırılmak üzere gece vakti Malin head açıklarına götürülmüştü. Ertesi sabah, hiçbir iz bırakmadan kaybolduğunun farkına varılmıştır. Torpitolardan mürekkep bir filotilla ve bir uçak tilosu derhal karakol gezmeğe başlamışır fakat hiçbir netice elde edilimmelştir. Bu denizaltının uzunluğu 45 metre ve hacmi de 250 tondur.

Amirallik, bu denizaltının kuvvetli patlayıcı maddelerle dolu olduğunu ve dikkatle hareket edilmesinin gerektiğini bildirmeği muvafık görmüştür.

Bu da, birkaç sözdür!

(Birinciden devam)

manı müfsitlerin hoşlarına gitmeyeceğiz. Bütün bunları biliyoruz. Onların zehirli oklarını nasıl kahbece kullanacaklarına vakıfız. Gizli ve açık bütün muhtemel taarruzlara karşı tek müdafaa silâhımızın ne olacağımızda burada ifşa ediyoruz: Bu silâh, onların mazilerinden ve vicdanlarından söküp çıkaracağımız ve millete teşhir edeceğimiz gizli ve kirli hayatlarıdır!

Dostlarımıza gelince, onlar bu milletin belki heyetiumumiyesidir. Çünkü, biliyoruz ki, Türk milleti bizi asla kendinden ayırt etmiyecektir. O, bizim kendisi için ve yalnız kendi müşterek saadeti için herşeye katlanarak savaşacağımızdan emindir.

Köylerde, şehirlerde, yeraltı ve yer üstü iş sahalarında, köylü, işçi, esnaf, memur ve münevver bütün emekçi ve namuslu dostlar, hepinize selâm! hepinize saygı! ve hepinize refah ve saadet!

Adil OĞLU